

Uj LA

Taxa postală plătită în numerar
aprobării Dir. Gen. PTT No. 15

ROMANIA

+ 4 Lei

Negys. Keszéttér Róbert ur nek

Díszter 1-2

HUNGARIA

Budapest

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 138 (1285) sz. * Vasárnap, 1936 június 21

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A francia kormány is a megtorlások sürgős megszüntetése mellett foglalt állást

Az angol kormány helyzete megerősödött

Párizsból jelentik: A francia kormány tagjai pénteken minisztertanácsot tartottak, melyen Delbos külügyminiszter ismertette a külpolitikai helyzetet. A külügyminiszter ismertetése alapján a minisztertanács arra a felfogásra jutott, hogy a kormánynak sürgősen le kell vonnia az abessziniai események tanulságait és Genfben az alapokmány alapjaira helyezkedve az együttes biztonság kiépítésén kell dolgozania. Eppen ezért az abesszin kérdésben mindenben csatlakozni fog a többi tagállam határozásaihoz. Ami a megtorlásokat illeti, a francia kormány a jelenlegi körülmények között legcélszerűbbnek tartja az Olaszország elleni megtorlások megszüntetését.

Illetékes helyen nem nyilatkoznak a francia kormány az együttes biztonság megszerzésére irányuló tervéről. Beavatottak szerint azonban érdekes, hogy a terv a 11-ik szakasz alkalmazásánál megszünteti az egyhangúság alkalmazását és körzeti kölcsönös segélynyújtási egyezmények kötését fogja javasolni.

Hír szerint Franciaország külföldi követi rövidesen utasítást kapnak, hogy az egyes kormányoknál ilyenértelmű indítványokat terjesszenek elő. Azt még nem lehet tudni, hogy ezt a tervet a június 30-án kezdődő ülészakon fogja-e a francia kormány előterjeszteni, vagy mielőtt annak végleges szövegében megállapodnék, eszmecsere folytató a Népszövetség tagállamaival.

Az angol ellenzék túllőtt a célon a bizalmatlansági indítvánnyal.

Londonból jelentik: Mint jelentettük, az angol munkáspárti ellenzék vezérszónokai a hétfői szünet alatt vidéki körútra indulnak s főként a kormányt támogató kerületekben tiltakozó nagygyűléseket tartanak, hogy a megtorlások megszüntetését elítélő határozatokat hozzanak. Ezzel a keddi külügyi vita lefolyását akarják már eleve befolyásolni, abban a re-

ményben, hogy a kormánytámogató pártok baloldaliabb elemei a kormány ellen fognak szavazni.

Folyosói hírek szerint azonban az ellenzék túllőtt a célon a bizalmatlansági indítvánnyal, mellyel most már a kormány oldalára sorakoztatta még azokat a konzervatív párti képviselőket is, akik pedig nem vették szívesen, hogy Anglia indítványozza Genfben a megtorlások megszüntetését.

Egy indítvány, amely aligha fog napirendre kerülni.

A liberálistárat nagygyűlése pénteken határozati javaslatot fogadott el, mely éles szavakkal elítéli a Baldwin-kormány az abesszin ügyben tanúsított magatartását. A kormány — úgymond — alávetette magát egy támadófelnek és elárulta a Népszövetséget.

Stearoe konzervatív képviselő a következő módosítást jegyezte be a munkáspárt bizalmatlansági indítványához:

— Szóltassa fel a Ház a kormányt, hogy utasítsa népszövetségi megbízottait annak kijelentésére, hogy Anglia nem hagyhatja jóvá az Abesszinia elleni olasz támadást és nem adhat Olaszországnak kölcsönt az európai olasz együttműködés ellenértékéül.

A módosító indítványt eddig tizenhét — nagyrészt konzervatív — képviselő írta alá, de nem valószínű, hogy azt a vita során elő is terjesszik.

Brazília és Törökország hozzájárul Angliának a megtorlások megszüntetésére javaslatához.

Londonból jelentik: A brazíliai és török nagykövet megjelent az angol külügyminiszteriumban, hogy megbeszélést folytasson a megtorlások megszüntetése nyomán támadt új helyzetről. A török külügyminiszter kijelentette, hogy kormánya hajlandó elfogadni Anglia javaslatát.

Óriási devizacsalást fedeztek fel Bucurestiben

Bucuresti. Saját tud. A bucuresti rendőrség újabb nagyarányú devizacsalást fedezett fel, amelyet a cernauti tojás- és szárnyaskivitelési cég, *Gottesmann és társa* követett el. A kivívó cégek ugyanis minden szállítmányról három formulát kötelesek kiállítani s ezek közül az a) formulárt megküldik a Nemzeti Banknak, amely ennek alapján szedi be az öt megillető 40%-os devizahányadot. A cernauti vámhivatal *Paun* nevű tisztviselője összejátszva a *Gottesmann* céggel, részben meghamisította, részben egyszerűen szétlépte az a)

formulárokat s így a Banca Nationala nem érvényesíthette a 40%-os hányad iránti igényét.

A vizsgálat megállapította, hogy három hónap alatt eszközölt 50 vagon kivittel kapcsolatosan 20 millió lejtel károsították meg a Nemzeti Bankot, úgyhogy a kár, amelyet *Gottesmann és társa*, valamint a vele együtt működő cégek okoztak, egyes számítások szerint százmillióra rug.

Letartóztatták *Paun* tisztviselőt, *Gottesmann* Israelt, a cég tulajdonosát, továbbá ennek bizalmi embereit: *Vienert* és *Birnholtzot*.

Vissza a céhrendszerhez!

(—Láh) Mindenféle modern közgazdasági érdekképviselőnek: szabad alakulású szövetségeknek, ipartestületeknek, grémiumoknak, kamaráknak, karteleknek és trösztöknek „boldog ősei” a céhek. — a középkor eme módfelett érdekes intézményei, melyekről a háborút megelőző liberális közgazdasági irányzat fentartás nélkül vallotta, vagy legalább is hirdette, hogy régmúlt idők kezdetleges viszonyainak gyermekétegződményei. Valóságilag divattá vált élcclődni a céhszabályzatok furcsa rendelkezéseinek, melyek még a tagok magánéletébe is mélyen beavatkoztak s olyan erkölcsi normákat tettek kötelezővé, amelyek a későbbi korok közvéleménye szerint kivülesnek a gazdasági érdekképviselő fogalmi körén.

Tagadhatatlan, hogy a termelés és közlekedés technikájának rohamos fejlődése, valamint a céhek életében egyre fokozódott, sőt utóbb kasztszellemművé vált merev elzárkózás, karöltve a fogyasztók kizsákmányolására irányuló mohó törekvéssel — alaposan megnyírálta a céhek — hajdan maradék nélkül való — népszerűségét. Megindult az offenzíva, melynek nehéz tűzérégeként a fejlődés magaslati pontjai felé lendülő „nagyüzem”, a gyáripár, a nagytőke sorakozott fel. Eppen az a termelési típus tehát, amely a céhek megbuktatása után egyetlen percig sem késlekedett, hogy termelését és piaci egyeduralmát az agyonkompromittált céhek exkluzivitásának parancsuralmi rendszerén építse fel. Életre hívta a karteleteket, a trösztöket, meg a „ring”-eket, amelyekről a modern korszak minden jótétellek tudja, hogy valóságos rákfenei a mai gazdasági életnek és könyörtelen kiszípolozói a fogyasztásnak.

A céhek csak a monopóliumos munkarendszert teremtették meg, csak a szakképzést szabályozták, az értékesítés piaci körleteit szabták meg, a túltermelés és az árrombolás ellen védekeztek. Tették pedig mindezt bizonyos jóakarató gyámkodással, a polgáregények és az erkölcsi törvények féltékeny tiszteletbentartása mellett.

Működésük három irányba tagozódott: 1. a szakmabeli kizárólagosság útján védtek saját gazdasági és társadalmi érdekeiket; 2. oktatások, példák, fegyelmi fenytések, sőt komoly büntetések által törekedtek a jó erkölcsöket ápolni; 3. szigorú rendszabályokkal, alapos szakképzéssel és anyagi támogatással iparkodtak az egyes foglalkozások tökéletesítésére.

Ami pedig a céhtagok kölcsönös segélyezéséről illeti. — azt joggal tekinthetjük ma is példamutatónak. A vándorútra indult legényeket pénzzel látták el. Minden céhnek saját szállója („Herberg”) volt, ahol a vándorlók ingyen kaptak ellátást, sőt szerény költséget is.

Nos, a kartelről, valamint a nála falánkabb étvágyu testvéreiről: a trösztökről és ringekről kissé kalandos vállalkozás volna ilyen, vagy ehhez hasonló, magasabbrendű erkölcsi szempontok szolgáltatását megállapítani. Rideg nagykapitalista alakulatok e modern közgazdasági törzszülöttek. Lényegi ellentétben állanak még a „gazdasági liberalizmus” elvével is, melyet a szabad verseny eszméje hatna át. Ugyde a kartelszerű csoportosulások éppen a szabad verseny megszorítására, sőt „kiszorítás”-ára törekednek, nem is beszélve arról, miképp hatalmi túltengésük, még az egyes államok bel- és külpolitikai életébe is irányítón, nem egy-

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ (Román Nauheim)

Természetes, páratlan ezénsavas, radióaktív só, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás SZIV és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomszűz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

NŐI BETEGSÉG a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral.

Modern napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálkurák az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld.

Muschong Buziási Gyógyfürdő R-T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

szer — és többnyire a legkritikusabb pillanatokban — „perdöntően” érvényesül.

Persze, a kartelek védelmezői szeretik akként feltüntetni a dolgokat, hogy ezek az alakulatok valóságban az iránytű kényes rendelkezését látják el a mai gazdálkodás anarchiájában, — hiszen elsősorban a termelés és az értékesítés annyira kívánatos rendjét szabályozzák. Ez azonban csak pusztán szólam. Igazság viszont az, hogy még az ugynevezett „kondíció-kartelek” is kevés kivétellel a fogyasztás kíméletlen megdrágítói. Erdekük a legridegebben önös. Csak a tőke mindent leigázó erejének izmosítására irányul. A munkások szempontjából minden ily alakulat — józan megítélés szerint — káros, mert a bérleszállítások veszélyével állandóan fenyegeti a munkavállalók tömegeit. A kartelek találmánya a „feketelista”, mint minden más, ami a megélhetésükért küzdő munkások kezéből kicsavarja a fegyvert. A tőke ereje, befolyása, egyedülvalósága — ez a kartelszerű alakulatok törekvésének hármasszója. Gazdasági, vagy szociális erkölcsök nyomai után azonban hasztalanul és céltalanul kutatnánk náluk.

Es nézzük most a gazdasági érdekképviselet törvényes intézményeit: a szakkamarákat. Egyben pedig „hagyjunk fel minden reménnyel.” A kamarák ma már — egy mindenáron központosító irányzat jóvoltából — ellenőrző, regisztráló, közigazgatási funkciókat végző államhivatalok. Erdekképviseleti jellegük fájdalomosan elhomályosodott. A céhek közvetlen utódjait: az érdekképviseleti élettel mindvégig szoros és intézményesen egészséges kapcsolatokat ápoló ipartestületeket pedig az új törvényes rend elsöpörte.

A magyar néplélek egyik legjellegzetesebb vonása, hogy a bajt, veszteséget és sérelmet a földrengésjelző készülékek érzékenységgel

azonnal felismeri. Végzetes hiba azonban, hogy annál nehezebben vonja le az adottságokból önként folyó következtetéseket s még nehezebben szánja el magát új utak keresésére. Annál inkább örvendetes viszont, hogy a magyar kisebbség országgyűlési csoportjában — Szabó Béni képviselő személyében — akad oly elszánt és küzdelemre edzett harcos, aki zászlójára, melyet a kis- és kézművesipar jövőjének megalapozásáért bontott ki, ezt a merész, ám igaz jelszót írta: „Vissza a céhrendszerhez!”

„Liberális” berkekben nyilván elnéző mosoly fogadja ezt az új megmozdulást. Pedig kár fölénykedni. Itt tényekkel s azok parancsszavával állunk szemben. Az ipartestület megszűnt. A munkakamara nem meleg otthon az iparüzés kisegzisztenciái számára. Mi marad

lehat? Egyes-egyedül a kisiparosok szakmájá szerint való szindikalizálása. E szindikátusol országos láncolatának kiépítése, majd maga sabbrendű kötelekbe, végül pedig egyetem legességbe történő megszervezése.

Lelkiismeretlenség volna azt állítani, hogy az új ipartörvény minden tekintetben áldásos parlamenti mű. Tengerannyi hibája van, ső nem egy tekintetben vitatható alkotmányossága is. Annyi azonban kétségtelen, hogy az ipar sakképzést komoly gondjaiba veszi, a szakma erkölcsöt növelni törekszik, a kis- és kézmű ipari termelés minőségi fölényéről gondoskodik ni kíván. Mindenesetre pedig felveszi a harcot a kontárkodás szinte szőgyenletes elburjánzás ellen.

Rövidlító, aki nem érzékeli, hogy mindezt a „levitelt” céhrendszer törvényhozási rehabilitációja, Uj irányjelzés, melynek nyomdokait követni okos és céltudatos. Bizonyos, hogy sokan félnek mult idők visszajáró kísérteteinek felidézésétől. Mi azonban — akik feltűjük a mi sajátos népi értékeinket, akik jövőt, nem pedig vándorbotot, vagy koldusbotot számunk az utánunk következő nemzedéknek, akik tudjuk, hogy a mi gazdasági területünk komoly küzdőhelye a „kisüzemi típus” lehet, — meg kell fogadjuk Szabó Béni okos és előrelátó szavát: A jövő zenéje a mi füleink számára csak a céhszerű szervezkedés lehet, amely, kapcsolatban a szövetkezeti mozgalommal, a megújulás hírnöke.

A palesztinai zavargásokban meghalt 42 mohamedán, 38 zsidó, 4 keresztény

Londonból jelentik: Az alsóház pénteki ülésén Ormsby-Gore gyarmatügyi miniszter ismertette a palesztinai zavargásokról szóló jelentést. Mielőtt a felolvasásba kezdett, kérte az alsóház tagjait, tartózkodjanak minden olyan kijelentéstől, mely alkalmas lenne az amugyis feszült hangulat felszítására.

A jelentés szerint a palesztinai halálos áldozatok száma: 42 mohamedán, 38 zsidó és 4 keresztény. Ez utóbbiak között egy angol rendőr is van.

A súlyos sebesültek száma: 109 mohamedán, 65 zsidó és 2 keresztény.

Könnyen sebesültek: 275 arab, 87 zsidó és 54 keresztény. Az angol katonák közül 1 tiszt és 5 közlegény sebesült meg.

Ismertette a miniszter az elkövetett bombamerényleteket, gyújtogatásokat és az ültetvényeken történt pusztításokat. Volt olyan nap, amikor 10 bombamerénylet is történt. A hatóságok a legnagyobb eréllyel igyekeznek az élet- és vagyónbiztonságot helyreállítani.

A gyerek beszéde

Irta: Hamvas József

Egy órát késelt a vonat. A csatlakozó állomás épülete és a sinek között sárga, kavicsos térség. Még sárgábbra aranyozta a délutáni nap fénye. Oldalt egy pár akác iparkodott beárnyékolni a régebben fehérre festett padokat.

A faluban vásár volt. Akit sátora nem kötött a piachoz, már mind itt volt az állomáson, hogy még este előtt hazakerüljön. A falusiak a váróteremben, a padokon, az állomási épület árnyékában telepdtek le, pénzüket számolgatták, a megvásárolt kéktarkát simitgatták, a férfiak a kaszának, ostornyelnek egyenességét méregették, fél szemmel, ki tudja, hányadszor? A fiatal forgalmista a második osztályú váróterem nyitott ajtaja előtt sétált el ismétleten. Csinos, fiatal leány ült ottbent. De, sajnos, olvasott. Volt ugyan még a váróteremben egy pár vigéc magas mintatáskával. Csődbe jutott üzletekről beszéltek. Egy kövér mézárós a falnak dőlve aludt, széles ezüst óralánca emelkedett, sülltyedt rajta, amint szuszogva lélegzett.

A harmadik osztályú váróteremből csöpp kis leány tipegett ki a napfényes kavicsra.

Megállt. Csodálkozva tájékozódott, aztán komoly megfontoltsággal mondta:

— Éde anya ombedeee...

A nagy csendben az úde gyermekhang úgy szólt, mintha a harangvirág csilingelne.

A forgalmista odament hozzá és hangosan, hogy a második osztályú váróteremben is meghallják, megszólította:

— Mi baj kis leány?

— Éde anya ombedeee... — volt a nyugodt felelet.

— Ahá, — kapott észbe a forgalmista, — édes anyád beteg, most az orvosnál van és tégedet itt hagytak egyedül.

A leányka belenézett a fiatalember arcába és megint nyugodtan megismételte mondókáját. A vigécek kijötték a váróteremből. Nyugtalan szellemüket az élet minden új mozzanata érdekelte. Mikor meglátták az egyedül álló kis gyereket, az egyiknek észbe jutott, hogy cukor van a zsebében. Csak egy cukorral issza a teát. A többit zsebre dugja a kávéházban. Odanyújtotta a cukrot a kislánynak, aki kezébe vette, nézegette, aztán felnézett a magas, sovány emberre, akitől kapta.

— Hol az édes anyád? — kérdezte a cukros ember.

— Éde anya ombedeee... — felelte a gyerek.

A vigécek egymásra néztek, a forgalmista kárörömet érzett, hogy most ok is zavarban vannak. De a csoport egyik apró, szőke tagja fensőbbsséggel legyintett:

— Nem értitek? A gyerekbeszéd is probléma, amit okosan kell megfejteni. Azt mondja, hogy az édes anyja ombe ment, vissza a faluba.

Kinevették. A nevetés, mint valami zavaros karddal, szétrepült, beszárnyalt a második osztályú váróterembe, ahol felrezzentette az olvasó fiatal leányt. Letette a könyvet, kiállt az ajtóba, onnan látta a csoportot, mely a kis gyereket körülvette.

A gyerek pedig már szorongott az idegen férfiak között és azon töprengett, hogyan szabaduljon ki innen. De a kinevetett kis szőke

vigéc nem hagyta magát, kérdezte a gyereket:

— Ugy-e kicsike, édes anyád a faluba ment vissza.

A kis leány ránézett és nagy fájdalommal tört ki belőle a panaszkodás:

— Éde anya ombedeee... — s szeméi megteltek könnyel.

— Ne sirj! — vigasztalták karban a férfiak. — Nézd, fényes fillér! — csillogtatta feléje a vadonatúj fillérest az egyik vigéc. A kisleány elvette és markába szorongatta. Most megjelent a csoportban a váróteremből a fiatal leány. A forgalmistát vakmerő bátorság fogta el, a leányhoz fordult:

— Nem értjük mit mond ez a kis gyerek.

— Mit mond? — kérdezte a leány olyan meleg hangon, ami a forgalmista szívét egyszerre felolvasztotta. Hát még amikor leguggolt a kis gyerek mellé, letörülte a gömbölyű, piros arcon lecsurgó könnyeket! A gyerek csodálkozva nézte, átkarolta a fiatal leány nyakát és esdő szóval mondta:

— Éde anya ombedeee...!

— Persze, hogy ombede! — hagyta rá a leány.

A vigécek nem merték megkérdezni, mi az az ombede. A forgalmista meg csak gyönyörködött a leányban, aki egészen elfoglalt a gyerek.

— Hová vigyelek? — kérdezte.

— Éde anya ombedeee... — felelt a gyerek.

Ez a felelet megtépte a fiatal leány nimbuzát. Így hát ő se értette meg a gyereket. Zavartan kelt fel. Tétovázolt, hogy feladja-e a küzdelmet. A harmadik osztályú váróteremből egy paraszt asszony jött feléjük. Amikor a kis-

Oroszország erősíti határait a kronstadti erődvonalon

Helsinkiből jelentik: Az orosz kormány legutóbb befejezte az új erődépítési munkálatokat a kronstadti tengeri erődvonalon környékén. Most ugyanezen a vonalon megkezdte új erődítmény, valamint légi kikötő és egy tenger-alattjárók számára való támaszpont építését.

Anglia a Habsburg-restaurációt Ausztria belügyének tekinti

Bécsben számolnak azzal, hogy Ottó még ez évben elfoglalhatja az osztrák trónt

Bécsből jelentik: Az osztrák főváros szombati szenzációja a Reichspost londoni távirata, melyből kitérnek, hogy Olaszország után Anglia is a Habsburg-restauráció mellett foglal állást.

Az alsóházban ugyanis a munkáspárt egyik tagja megkérdezte, hogy a kormány milyen állást foglal el az osztrák trón visszaállításának kérdésében.

Crauburne külügyi államtitkár az interpellációra a következőket válaszolta:

— *A Habsburg-restauráció kizárólag Ausztria belügye. Az angol kormány tartózkodik attól, hogy más szuverén országok belügyeibe avatkozzék.*

A történetekkel kapcsolatban Bécs politikai köreiből befejezett tényként számolnak azzal, hogy **Ottó még ez évben elfoglalja az osztrák trónt.**

Beavatott helyen Angliának ez a határozott állásfoglalása nem jelent meglepetést, mert **Chamberlain** Austen közép-európai útja során történt bécsi tartózkodása alatt a restauráció kérdése is meglehetősen tisztázódott.

Csehszlovákia az osztrák határnál tartja nagygyakorlatait. Londonból jelentik: A Reuter linzi jelentése szerint a csehszlovákok közvetlen az osztrák határ közelében csapatokat vannak össze, hadgyakorlatok céljaira. A levelező megbízható rohnbachi értesülés alapján megállapította, hogy 1200 cseh gyalogos érkezett az osztrák határ mentén. szehszlovák területen fekvő Oberplanba és további csapatösszítések is utban vannak.

gyerek meglátta az asszonyt, ujjongva kiáltott fel:

— Éde anya ombdedee...!

Az asszony a karjára vette. Most már a leányt is izgatta az ombede-probléma és megkérdezte az asszonyt, érti-e, mit mond a gyerek.

— Hogy lehet ezt nem érteni? — felelt jókedvvel az asszony.

— Egyikünk se értette. — mondta a leány.

— Persze, hát, csak hogy ahhoz asszonynak kell lenni, hogy megérthessük az ilyen beszédet.

— Mégis, mit mondott?

— Pedig olyan értelmesen megmondta: **Édes anyámhoz megyek!** Az édes anyja otthon maradt, mert beteg, mi elhoztuk a gyereket, hogy otthon ne nyugtáskodjék a beteg édesanyján.

Azzal vitte is a gyereket a váróterembe. Az ott maradt csapat meg egymásra nézett. A vigécek megindultak a váróterem felé, mert ott hűvösebb volt a levegő s az egyik menetközben már el is kezdte:

— Ezzel a gyerekekkel az eset olyan volt, mint mikor Kunszentmártonban...

A forgalmista és a fiatal leány egyedül maradt. A forgalmista bemutatkozott, a leány is megmondta, hogy tanítónő. A szünidőnek vége van, utazik vissza állomáshelyére.

— Hová?

A leány megmondta. A vonat megjött. Az állomás kiürült.

A forgalmista azonban addig nem hagyott békét nagybátyjának, aki képviselő volt és befolyásos ember, amíg át nem helyezték arra az állomásra, ahová a tanítónő elutazott.

Oly színes, oly üde, oly ragyogó! ...

de vajjon meddig?

Csak semmi félelem — a ruha a mosás után is megtartja színeit! Csak Lux-al kell mosni. Lux a finom selyemholmit óvja és ugyanolyan széppé teszi mint egykor volt.

Bevallotta a francia pénzügyminiszter, hogy a pénzügyi helyzet nagyon súlyos és ezért rövidlejáratú kincstári kölcsönszelvényeket bocsátanak ki

Párizsból jelentik: A francia fővárost az a veszély fenyegeti, hogy a villamosművek alkalmazottai beszüntetik a munkát. A villamosmű alkalmazottak ugyanis tiltakozásra készülnek az igazgatóság magartása ellen, mert az nem hajlandó teljesíteni a munkások és alkalmazottak követeléseit.

Be kell jelenteni mindenkinek külföldi követeléseit.

Párizsból jelentik: A francia képviselőház péntek délutáni ülésén mondotta el beszámolóját **Vincent Auriol** pénzügyminiszter a kormány pénzügyi terveiről. Bejelentette, hogy az előző ülésszakok alatt hozott takarékosági intézkedések sem tudták helyreállítani Franciaország költségvetési egyensúlyát. Míg 1934-ben 8,8 milliárd, 1935-ben 9,1 milliárd volt Franciaország költségvetési deficitje, ebben az évben 6-7 milliárd hiányra lehet számítani. A kincstárnak ebben a pillanatban még 12 milliárdra van szüksége, noha 1,4 milliárdot már kölcsönvett a Nemzeti Banktól. **A pénzügyi helyzet tehát igen súlyos.**

— Ma is ellenzem a frank értékesítkentését. — mondta a pénzügyminiszter. — **de nem értek egyet azokkal, akik az értékesítkentés híveinek letartóztatását követelik.**

Erre a kijelentésre a jobboldal felől hatalmas zaj kerekedett.

— **Le Chiappe-val!** — hangzottak a közbekiáltások a baloldaltól.

A pénzügyminiszter ezután tovább folytatta beszédét. A kormány kéri. — mondta. — **hogy a francia nép nyerje vissza önbizalmát, mert csak így lehet eljárni azok ellen, akik hadat üzentek a franknak és így a francia nemzet ellen cselekszenek.** Franciaországból 26 milliárdot menekítettek külföldre s a magántulajdonban levő aranyakkal együtt ebben a pillanatban 60 milliárd frank van forgalmon kívül. Figyelmeztette a pénzügyminiszter azokat a „ravaszokat”, akik azt hiszik, hogy aranyvásárlás által minden nehéz kérdésüket megoldják; ebben igen csalódnak. **Akik külföldi követeléseiket be nem jelentik, súlyos**

büntetésnek kapnak.

— A kormány mindenekelőtt lökést akar adni a gazdasági életnek — mondta **Vincent Auriol** — s ezért elhatározta, hogy felhívást intéz a polgárokhoz, **rövidlejáratú kincstári kölcsönszelvények jegyzésére, továbbá szegénykezés nélkül növeli adósságát a Nemzeti Banknál.** A kormány semmiféle rendszabályt sem léptet életbe a bankok és részvénytársaságok ellen, nem szándékszik államosítani a magánbankokat, de fenntartja magának a jogot, hogy ellenőrizze működésüket, mert csak így lehet megakadályozni a visszaéléseket. **Veszélyes a kommunista pártnak az a kívánsága, hogy adóztassák meg a tőkét, mert az új tőkeadó teljesen tönkre tenné az amugyis vérszegény tőkét és gazdasági életet. A nagy vagyonokat sem fogják elkobozni, amint azt a kommunista párt egyes tagjai követelik.** Ellenben megszorítják az adók behajtását, kizárják a családok lehetőségeit és átszervezik az egész adórendszert, hogy az ügykezelés kevésbé legyen költséges, mint eddig volt.

Vincent Auriol pénzügyminiszter ezután a pénzügyi törvényjavaslatokat terjesztette elő. A miniszter beszédét a baloldal hangos tetszésnyilvánítással fogadta, a jobboldal ellenben minduntalan megzavarta. A láрма néha olyan nagy volt, hogy az elnök az ülés felfüggesztésével fenyegetőzött.

Chiappe volt párizsi rendőrfőnök mandátumát megsemmisítették.

Párizsból jelentik: **Chiappe** jobboldali képviselő, volt párizsi rendőrfőnök mandátumát megsemmisítették. A mandátum-igazoló bizottság 26 szavazattal 3 ellenében törvénytelennek minősítette **Chiappe** megválasztását.

Chiappe ellen az ellenzék részéről az a vád hangzott el, hogy kortesei Ajaccióban különböző szabálytalanságokat követtek el. Az igazoló bizottság a vádakát beigazolódtaknak találta s ezért **Chiappe**-ot megfosztotta mandátumától.

Ide figyeljen
mindenkí!

Str. Ciorogariu 1

Vegy tisztítást
és ruha-
festést

Str. Ciorogariu 34

Olesón, tö-
kéletesen
végzünk

P. Unirii 2.
Czillér mellett

Otven év a toll szolgálatában

Merza Gyula írói, szerkesztői és újságírói jubileuma. — Húsz kötet önálló mű és csaknem ezer örökértékű közlemény

A világháború előtti idők emberei, intellektueljei között nagyon kevesen lehetnek, akik ne ismernék Merza Gyula nevét és széleskörű közérdekű munkásságát. Ez a közérdekű munkásság olyan terjedelmes, hogy kötetet tenne ki, ha teljes egészében méltatni akarnók. Ezzel csak az írói, szerkesztői és újságírói multja veszi fel a versenyt, ami különben szoros összefüggésben van a másikkal, mert mintegy kiegészítése volt. Róla el lehet mondani, hogy: *imé egy ember, aki egy egész életen át önzetlenül dolgozott és mindig csak a legsebbe, legnemesebb eszmék hevitették, s akinek tolla mindig a közművelődést szolgálta.*

Most, amikor 50 éves írói jubileumához érkezett (1885—1935), nem is tudjuk, hogy hol kezdjük el írói méltatását, olyan széltárgzó, olyan sokfelét dolgozott, s dolgozik ma is. Clujon lakik ott, ahol született 1861 febr. 25-én, Str. Memorandului 23 sz. házában. Az ottani római katolikus gimnáziumban eretszégizett s az ottani, majd a bécsi orvosgyógyászatot nyert absolutoriumot, 24 éves korában. Es ekkor búcsút mondott örökre az orvosi pályának s a közélet terére lépett, hogy annak soha el nem muló értékű munkásságát adozza egész életén keresztül és könyveivel, írásaival, közszereplésével örökéletű emléket állítson önmagának, anélkül, hogy valaha is erre gondolt volna, vagy a legkisebb elismerésre számot tartott volna.

Talán tehetné is, mert jómódu ember volt, áldozhatott pénzt, időt s mint nőlen ember, minden idejét örök szerelmének: a tollnak, a köznek szentelte Cluj városában.

Otven évvel ezelőtt a „Borszem Jankó” c. élelapp ezredik, jubilaris számát a Merza Gyula latin versével nyitotta meg, aztán az EKE turisztikai lapjában kezdett dolgozni s már első cikkével felkeltette Rákosi Jenő figyelmét. XIII. Leó pápa 25 éves jubileumára írt „Ormény kereszt” című illusztrált tanulmányt a pápa a híres Rampolla bíborossai köszöntötte meg és apostoli áldását küldte. Ettől fogva mint egyházi író folytatta még élénkebben katolikus vonatkozású munkásságát.

Mint városatyja, számos indítványa között érdekes javaslatai közé tartozott az utcák elnevezése. Krónikása volt a városi ügyeknek is. Szerkesztette az „Erdélyt” és a Magyarország Magyar Atlasz. Bolond Istók, Armenia című lapoknak állandó munkatársa volt, éppen úgy, mint az összes cluji újságoknak, a pesti lapoknak, az összes ardeali vidéki lapoknak, de alig volt folyóirat abban az időben, ahova ne írt volna örömmel fogadott cikkeket.

Hogy a tudományos téren milyen szétágazó volt a munkássága, elég ha feljegyezzük azoknak a folyóiratoknak, emlékkönyveknek, hetilapoknak nevét, amelyekbe állandóan dolgozott. Ezek: „Erdély”, Bolond Istók, Armenia, Virgács, Borszem Jankó, Magyar Nyelvőr, Ústökös, Kárpátstélyi eml. könyv, Tordai Emke emlékkönyv, Udvarhelyi Emke emlékkönyv, Gyógyászat, Kol. Képes Naptár, Der Tourist (Berlin), Sportvilág (Bpest), Revue Alpine (Lyon), Magyar Erdész, La France á L'Etranger (Páris), Turista Közlöny (Bpest), Természet, Pásztorút, Honvédestélyi eml. könyv, Ararat (Bucuresti), L'Echo des Alpes (Genève), Kossuth naptár 1909, 1910, 1911, Erdélyi Szemle, Magyar Nép, Közművelődés, Revue du Touringclub de France (Párizs), Rivista Mensile (Torino) stb. Írói álnevei és jegyei: Sinapis humorisztikus cikkeinél és verseinél,

Ekefalvi, Aradti, M. Gy., és Za-la.

Tökéletes szépséggel ír magyarul, orményul, franciául, németül. A háború előtt beutazta Ausztriát, Magyarországot, Horvátországot, Ardealt, Francia-, Német-, Olaszországot, két ízben Svájcot, Dániát, Skandináviát, Korzikát és az ókirályságbeli vidékeket, hol mindenütt együttvéve talán 500-at is kitevő számos nagyobb kirándulást tett, amelyeket mind megirt élvezetes stílusával, s néhány kötet utirajzot ki is adott külön kötetben. Megirta a magyar turistaság keletkezését, a cluji függetlenségi 48-as párt 50 éves krónikáját, a magyar-ormény betelepülés nép- és korrajzát, az EKE történetét. *Önálló kötetben megjelent művei huszon felül vannak, melyekről a lexikonok beszámolnak.*

Működésének súlypontja tulajdonképpen az EKE kebelében érvényesült, amelynek ma tb. elnöke, de alelnöke volt az Ormény Múzeum Egyesületnek, a Kossuth Lajos Asztaltársaságnak, a függetlenségi pártnak és pénztárosa a Kossuth szoborbizottságnak.

A katolikus egyház tanácsosa. Huszonegy évig városatyja volt Clujon. Nagy természet-

barát és minden emberbaráti és kulturmozgalomnak első katonája s lelkes apostola. Jelenleg a Nemzeti Kaszinó, az EMKE, EKE, EME, Magyar Párt ügyeinek intézésében vesz részt.

Turistasági, néprajzi, egyháztörténelmi, szépművészeti, történelmi, politikai, stb. munkásságának olyan tömeg jelent meg ez ötven év alatt csak elszórtan lapokban, folyóiratokban, hogy ötven kötetben se férne el. Közül ezer cikk, tanulmány, utirajz, stb. De amit most könyveszeti szempontból műveinek megjelenéséről kiadott füzetéből látjuk, még meg nem jelent, kéziratban levő művei olyan értékek, amiket nem szabad sokáig íróasztala fiókjában hevertetni.

Ilyen kéziratban levő művei: 1. Ardeal néprajzi leírásának a tervezete. 2. Petőfi latinul, műfordítások. 3. Uti naplóból (tájleírások, utirajzok). 4. „Régi Kolozsvár” (városi életképek), cikksorozat régi dolgokról és személyekről. 5. Egyéni vonatkozású följegyzések. 6. Az ardeali orménység bibliográfiája. 7. Az ormény népköltésről. 8. Újabb adatok, vonatkozással az ormény kereszt ikonográfiai alakjára. 9. A cluji V. Szent Gergely-alap 80 éves multja. (A cluji ormény kolónia története). 10. Az ardeali magyar orménybetelepülés nép- és korrajza. 11. A Merza-család nemzetségtörténete. (A család magyar nemessége 1628-ból származik). 12. Turista-versek. Ezenkívül több tanulmány, tárcaközlemény és ismertetés.

Es mindezek után Merza Gyula, aki 75 éves kora dacára tökéletes szellemi és testi erőben dolgozik most is, megedzve testbenlételekben a turistaságtól, nem vágyik sem jubileumra, sem elismerésre. Csak amint eddig ötven éven át csendben dolgozott, szép lelkének parancsát követve — ugyanúgy csendben üli meg nemes tollának ötvenéves jubileumát.

Derült kedélyű nemes ur, igazi ur volt, a szó legnemesebb értelmében egész életében, aki kerülte a zajt — csak baráti köre s az újságírók — akik barátságát mindig keresték — veszik körül olyan szeretettel és tiszteltetlenné a jubileum alkalmával, ami egy ilyen kivételes tehetségű és fenkölt gondolkodású urnak járhat ki csupán.

Merza Gyula neve a mi országrészünk kulturtörténelében örökbecsű és a régi írói gárdának aranybetűkkel bejegyzett tagja.

A berlini olimpiai játékokra gazdag összeállításban két nagy társasutazást hirdetünk, melyre jelentkezni már is lehet kiadóhivatalunk útján

Pontos indulás július 29-én, visszatérés augusztus 19-én

Első ut programja.

Július 29-én indulás. Csatlakozni lehet Sibiu-tól kezdve a Tejus—Cluj—Huedin—Oradea—Carei—Satu-Mare—Halmeu utvonalon bárhol, ahol a gyorsvonat megáll.

Július 30. Utón Halmeun át Oderberg felé.
Július 31. Déli 12.21 órákor érkezés Berlinbe (Friedrichstrasse).

Augusztus 1—2—3—4 és 5-én berlini tartózkodás. Részvétel az olimpiai játékok megnyitó ünnepélyén, minden nap délelőtti- és délutánján az olimpiai játékok megtekintése rezervált ülőhelyeken a Stadionban. Programon: könnyű atlétika.

Augusztus 5-én 20.30 órákor indulás Berlinből, ugyanaznap 23.49 órákor érkezés Hamburg-ba augusztus 6-án 8.46 órákor indulás Helgoland-ba, ahonnan 22.05 órákor visszatérés Hamburg-ba augusztus 7-én és 8-án tartózkodás Hamburg-ban, összes nevezetességek megtekintése, többek között egy óceánjárót, továbbá a híres Hagenbeck féle állatkertet. Itt lehetőség nyílik arra is, hogy a kieli vitorlaversenyt is végignézzék. A kieli ut költsége 295 lei.

augusztus 9-én reggel 8.07 órákor indulás Hamburgból Bremenbe, érkezés oda 9.36 órákor, augusztus 10-én reggel 7.38 órákor indulás Bremenből, ugyanaznap érkezés 11.54 órákor Köln-be. A híres kölni dom és a város egyéb nevezetességeinek megtekintése (körutazás.)

augusztus 11-én indulás Köln-ből reggel 8.32 órákor, ugyanaznap 8.58 órákor érkezés Bonn-ba, 9.50 órákor egy rajnai gőzessel Bingen-be utazás. Onnan aznap 19 órákor indulás Frankfurtba, ahová érkezés 22.34 órákor lesz.

Ebéd a gőzösön.

Augusztus 12-én Frankfurt megtekintése, augusztus 13. 7.02 órákor indulás Weimar-ba, onnan továbbindulás 21.29 órákor Leipzigba, ahová érkezés 22.50 órákor,

augusztus 14. Leipzig és nevezetességeinek megtekintése. Aznap indulás 19.50 órákor Dresdenbe, odaérkezés 21.20 órákor,

augusztus 15. és 16. Dresden és nevezetességeinek megtekintése,

augusztus 17-én 10.37 órákor indulás és érkezés Prágába 13.38 órákor. A város megtekintése. Ugyanaznap továbbindulás és

augusztus 18-án hazafelé Kassa és Halmeu-n keresztül,

augusztus 19-én hazaérkezés.

Részvételi díj személyenként 17.500 lei.

Második ut programja:

Július 29-én indulás, mint fent, július 30-án utban Halmeut át Oderberg felé, július 31-én 13.16 órákor érkezés Leipzigba, augusztus 1. Leipzig és nevezetességeinek megtekintése,

augusztus 2. Indulás reggel 8.50 órákor Weimarba, odaérkezés 10.10 órákor. Továbbutazás 19.06 órákor, érkezés Frankfurtba aznap 23.12 órákor,

augusztus 3. Frankfurt és nevezetességei, augusztus 4. 7.42 érk. Mainz-ba, ahonnan 9.15 órákor indulás gőzessel a Rajnán és érkezés Köln-be.

augusztus 5-én Köln és nevezetességeinek megtekintése,

augusztus 6-án reggel 7.26 órákor indulás és

12.33 órakor érkezés **BREMEN**-be. Város megtekintése, augusztus 7-én **BREMEN** szabad programválasztással,

augusztus 8-án indulás Bremen-ből és érkezés reggel 9.36 órakor **HAMBURG**-ba. A város és nevezetességeinek megtekintése, többek között egy óceán gőzös is, nemkülönben a híres Hagenbeck féle állatkert,

augusztus 9-én reggel 8.46 órakor indulás **Helgoland**-ba, visszatérés Hamburgba 22.05 órakor,

augusztus 10-én Hamburgban szabad programválasztás. Itt lehetőség nyílik a **kieli** vitorlásversenyt megnézni. Ut Kielbe: 295 lei, tourretour,

augusztus 11-én indulás 8.55 órakor **BERLIN**-be, odaérkezés 12.26 órakor a Lehrter pályaudvarra. Délután szabad programválasztás,

augusztus 12—13—14—15—16 berlini tartózkodás és megtekintése az olympiai játékoknak. Ez alkalommal: **kézilabda, labdarúgás, kosárlabda, nagy katonai hangverseny, lovaglás és zárónapély a kiemelkedő programpontok,**

augusztus 17-én indulás Berlinből, érkezés **Prágába** 13.38 órakor. Továbbindulás 21.04 órakor augusztus 18-án utban hazafelé **Kassa** és **Halmun** keresztül,

augusztus 19-én hazaérkezés.

Részvételi díj személyenként 17.500 lei.

Mi foglaltatik fenti részvételi díjban?

1. Gyorsvonat III. o. (külön vagonokban) oda-vissza.

2. Berlini tartózkodás alatt jobb családoknál elszállásolás, amelyet az olympiai rendezőség biztosít rendelkezésre. Más városban jobb polgári szállodákban elszállásolás.

3. Teljes ellátás jobb polgári szállodákban és éttermekben, naponta háromszori bőséges étkezéssel, amely a berlini, illetve július 21-iki leipzig-i ebéddel kezdődik és az augusztus 18-iki Prágában elköltendő vacsorával fejeződik be.

4. **BELEPŐJEGYEK:** 3 ülőhely az olympiai stadionra, az augusztus 1—5, ill. az augusztus 11—16-iki játékok alkalmával.

5. Az összes, programszerinti körutak és látványosságok költségei.

6. Csomagszállítások az állomástól a tartózkodás helyéig és vissza az állomáshoz.

7. **Összes vizumok.**

Nem foglaltatik benne: az utlevél, borraválók és külön kivánságok költsége az étkezés, stb. alatt.

Általános tudnivalók:

Jelentkezés legkésőbb július 5-ig kiadóhivatalunkban. Jelentkezéskor az összeg 200/0-a azonnal lefizetendő. A fennmaradó összeg legkésőbb július 10-ig.

Minden csomagot el kell látni a tulajdonos nevével és pontos címével. A részvételi díjban csak egy kézikoffernek szállítása foglaltatik benne. A többletsomagokért fizetendő összeget utas viseli.

Utlevél — amelyről mindenki maga gondoskodik — legkésőbb július 15-ig juttatandó el címünkre, amelyre a szükséges vizumokat szerezzük be.

Visszatérítés: amennyiben a jelentkező utas visszalép, ez esetben a teljes részvételi díjnak 200/0-át készkiadásaink fedezésére visszatartjuk.

Amennyiben nem jelentkezik elegendő utas, jogában áll a rendezőségnek az út megrendezésétől elállani, ez esetben a befizetett összegek minden levonás nélkül megtérülnek.

Nem vállal felelősséget a rendezőség: bal esetekért, károkért és általában bármilyen előforduló dolgokért. Olyan többletszeget, amelyet a rendezőségnek felsőbb hatalomra az utasok miatt fizetnie kell, átruházható az utasra. Programváltoztatás joga fontartva. Fenti ár a mai árfolyamnak megfelelően lett megállapítva. Árfolyamváltozás esetén rendezőség jogot formál arra, hogy a részvételi díjat is megváltoztathassa.

A rövid időre való tekintettel azonnali jelentkezést kérünk.

Jelentkezési hely: lapunk kiadóhivatala.

Nagy hadgyakorlatot tart Törökország

Ankarából jelentik: A török köztársaság fennállása óta még nem folytak az országban olyan nagyarányú hadgyakorlatok, mint amilyen a mostani. Június hónapban Török-Tráciában végzik a hadgyakorlatokat, amelyeken résztvesznek Törökország szövetségeseinek: Romániának, Görögországnak, Jugoszláviának és Svotjet-Oroszországnak katonai kiküldötjei is.

A FERTŐZÉSTŐL A KORHÁZIG....

sajnos igen sokszor nagyon rövid az ut! Elegendő, hogy egyetlen légy — sokmilliárd baktérium hordozója — lábaival egy darabka kenyérhez vagy más élelmiszerhez érijen hozzá és máris a legsúlyosabb fertőző betegségeknek van kitéve. Legyen otthona egy biztos fedezék betegségek ellen! Irtsa a legyeket **FLYTOX**-al!

A cotroceni szerencsétlenség ügyében elkészült a vádirat

3 ember halála, 700 ember sebesülése miatt vonják felelősségre a vádlottakat

Bucuresti. Saját tud. A cotroceni szerencsétlenség ügyében befejeződött a vizsgálat és elkészült a végleges vádalahelyezési irat, amelyből a következőket emeljük ki:

Az ünnepség alatt körülbelül 2500 személy alatt omlott össze a tribün, ami három ember halálát, 700 ember megsebesülését okozta. A sebesültek közül 337 személy sérülése volt olyan súlyos, hogy kórházba kellett őket szállítani. Az összeomlott tribün építése munkálattal 1936 május 8-án **Vasilescu** polgármester-helyettes elnöklété alatt tartott versenytárgyaláson adták ki az építészeti hivatal tervei alapján, amely hivatal **Bolomey** vezérigazgató és **Burcus** aligazgató vezetése alatt áll. A terveket **Cozianu** mérnök, **Cacip** főépítész és **V. Ionescu** építész készítették, akiknek feladatkörébe tartozott a munka felülvizsgálása is. Magát a munkát **Druju** és **Blumenfeld** vállalkozók végezték.

Az összeomlás oka: a tervek hibás elkészítése, az alkatrészek hibás méretezése, az építés hibás kivitele, selejtes gyöngye anyag használata és olyan lényeges alkatrészek mellőzése, amelyek a tervben is bennfoglaltak.

Vasile polgármester-helyettes vétkecs azáltal, hogy mint a versenytárgyaló bizottság elnöke, a megfelelő előképzettség nélküli **Drujunak** és **Blumenfeldnek** engedte odaítélni a munkát, annak ellenére, hogy a többi pályázók alapos kifogással éltek s már a kínált 30 százalékos rabbat is bárkiben gyanut kelthetett az ajánlat komolytalansága iránt. **Vasilescu** polgármester-helyettes a törvényes előírások ellenére, megsemmisítette az írásbeli versenytárgyalást és szóbeli tárgyalást engedélyezett.

Roger Bolomey vezérigazgató **Cozianu** mérnököt bízta meg a terv elkészítésével, aki azonban elektrotechnikai szakos, úgyhogy nem volt kellő előképzettsége, nem tudott teherbírási számításokat végezni s egyáltalában nem voltak kellő ismeretei építészeti problémák megoldására. Vétkecs azért is, mert nem vizsgálta

felül, hogy alantasai hogy teljesítették kötelességüket. Nem vizsgálta felül a munkálatot, noha szabadságáról visszatérve, kiment a munkahelyre. Nem nézte meg a tribün belsejét. Csodálatos, hogy annakidején **Bolomey** vezérigazgató magasztaló jelentése kíséretében **Cozianu** mérnök az építészeti hivatalba való felvételét, azt állítván, hogy tökéletesen jártas építészeti kérdésekben. Gyerekes és rosszindulatú a terbeli védekezése, hogy hiába is ment volna be a tribün belsejébe szabadságáról való visszatérte után, mert az csak kis részen át beszűrődött napfény által volt megvilágítva, úgyhogy semmit sem láthatott volna.

Burcus aligazgatót nagy felelősség terheli. Mindenféle magánmunkákkal foglalta el magát, ahelyett, hogy időnként felülvizsgálta volna Cotroceniban a munkát, amire elsősorban lett volna hivatalos.

Cozianu nem vette figyelembe, hogy az előirányzott férőhelyen túl 30 százalékos megterhelési többletet kell számítani, amihez hozzájárul még a mozgás által igényelt, nagyobb ellenállás.

Pompei mérnök főbűne, hogy nem vette át a munkát.

Cacip mérnök mint a munka tényleges vezetője követett el végzetes mulasztásokat.

Dobrin művezető, mint ácsmester, fel kellett volna, hogy hívja az illetékesek figyelmét a hiányokra.

Különösen részletesen foglalkozik az irat **Druju** és **Blumenfeld** vállalkozók vétkecséinek leírásával. Kiderül ebből, hogy az építőanyagot **Blumenfeld** egy unokatestvérével vásárolták. **Blumenfeld** még annyi képesítéssel sem rendelkezik építési munka elvégzésére, mint **Druju** s még azt sem tette meg, hogy e hiányt szakképzett munkaerő alkalmazásával pótolta volna. Az irat végül megállapítja, hogy tekintettel a tragikus összeomlás következményeire, helye van a bűnvádi eljárásnak, mind a tíz letartóztatottal szemben.

Magyar családok Bucuresti külvárosaiban

Bucuresti. Saját tud. Kedvvel barangolok időnként Bucuresti külvárosában s a fővárosokhoz hasonlóan, vele már összeépült községekben. Magyarokat talál az ember itt minden léptenyomon és pedig nemcsak gyökértelen jövevényeket, hanem az olcsó lakásokban, nyomortanyákban meghúzódó szegény munkások és napszamosok tömegei mellett gyakran olyanokat is, akiknek sikerült telket vásárolni itt és házat építeni reá, s akik így megtelepültek, törzsköcs lakóivá váltak a fővárosnak.

A napokban egy katolikus szerzetes-lelkész-szel jártam a külváros, aki néhány katolikus magyar család címének birtokában elindult, hogy a déli külső városrészen, az úgynevezett Belu-ban és az ahhoz csatlakozó új telepeken magyar katolikusokat gyűjtse a Cuza-Voda-utcai templom mellett megszervezendő plébánia híveinek nyilvántartására és az Imaapostolság magyar tagozata számára.

A hetes számú autóbusszal lehet ezt a szépen épülő és városrendészeti szempontból is egyre elfogadhatóbb negyedet megközelíteni. Jó félórát rohog a társas gépkocsi a központtól a temetők vidékéig, amely a belvárosi ember számára már a világ végét jelenti. De itt még nem értünk útunk céljához. Gyorsuló menetütemben haladunk el a görögkeleti, a katonai, az evangélikus és a római katolikus temetők hosszú kőfalai mellett, elhagyjuk a hősök temetőjének díszes emlékmű-jellegű kapuját is s még ezután is tekintélyes utat kell megtennünk sebes gépkocsiramban, hogy elérkezzünk a Boulevard Traian — kissé nagyzó nevű — útvonalához, amely a keresett városrészen s a hozzá felzárkózó Serban Voda községeknek fő közlekedési ere.

— Itt — mondotta a lelkész, miután leszálltunk az autóbusszról s megindultunk a jól kövezett utcán, — itt a 36-os szám alatt lakik egy család. Ez az első támpontom.

Mert a szervezés ilyen támpontokkal dolgozik.

Magyar családok tömegei

S csakugyan: három asszony is állt ott a falusias, rácsos kerítéses ház kapujában, akikről már messziről leritt, hogy csak magyarok lehetnek. Mind abban az udvarban laknak s evangélikus, hétfalusi csángók voltak, akik, mint ismeretes, viszonylag a legtöbb bucarestii betelepülő magyart szolgáltatják. De lakik ott egy katolikus magyar ember is: egy könyvkötő, aki mindjárt számos magyar katolikus ismerősének a címét adta meg.

— Itt — mondták a kapu előtt tereferelő asszonyok — minden harmadik-negyedik házban lakik nem is egy magyar család... Tessék csak nézni, ott a sarkon, abban a sárga épületben egy parkettás mester lakik, mindjárt mellette egy szűcs, befelé halra az utcában a második ház egy magyar borbélyé, jobbra a kisutcában két üres telek után egy magyar iskolaszolga háza következik, akitől csak néhány lépésnyire lakik egy ciucumegyei lakatos a saját házában. Amott az utca végén egy csapat gyerek rugja a labdát. A fele magyar...

A parkettező mesterhez tértünk be először. Nagyon szívesen fogadott bennünket, bevezetett az udvar végében lévő nagyon egyszerűen berendezett, de tisztá kis szobájába s öröme telt benne, hogy katolikus magyarok eszébe jutott, hogy számbavegyék őt is.

— Ez itt az én kislányom, — mutatott egy maszatos kis hároméves gyerekre, aki lelken-dezve futott be az utcáról.

Szólunk hozzá, de nem felelt. Biztattuk, még mindig hallgatott. Az apa jött segítségünkre. — Nem tud magyarul... Románul tessék beszélni vele.

Megkérdeztem: hogy lehet az, hogy magyar szülők gyermeke ne tudjon magyarul? Ezt felelte:

— A feleségem mosni jár, én pedig ha munkám van, szintén oda vagyok egész nap. Az utcán nevelkedik a gyerek s úgy tanul meg beszélni, ahogy a többi gyerekektől hallja... De azért ért magyarul is, mert mi magyarul szölkünk hozzá.

Kicsit lehangolva távoztunk a parkettezőtől. Ő maga igazított el bennünket az anyósa házához.

— Ott van — vigasztalt bennünket, — a nagyobbik gyermekem is. Az már egészen jól beszél magyarul.

Az öreg asszony zamatos magyar beszédű magyar néni... Saját házában lakik, tehát nem is csinált olyan rossz házasságot a parkettező mester. Három-négy magyar család is lakik ebben az udvarban, mindegyik egy-egy kis szobában, amelyért havi kétszáz, kétszázötven leit fizetnek. Rozoga fásamrák állanak az udvar

egyik felében, baromfi futkos a lábunk alatt, hátulról disznóól szaga árad.

Szeretetteljes és kellemes fogadtatás

De annál szívesebb a fogadtatás.

— Milyen jó, hogy eljött, főtisztelendő úr... Ugy-e megszenteli a házamat? ... Egy évvel ezelőtt járt erre valaki utoljára magyar katolikusok után. Azóta senki se törődött velünk... Már az evangélikusokat meg a reformátusokat gyakrabban felkeresik... Ide a harmadik ház a reformátusok vasárnapi iskola-terme. Ott tanítják a gyermekeket magyarul imádkozni, énekelni, játszani...

A lelkész karinget öltött, megtörtént a szentelés. Az áhitat pillanatai voltak ezek, ameyekbe azonban az udvarról két impozitor gyerek pajkos játszadozásának a zaja kiáltott bele fojton.

— Komisz kölyök, — fedtte őket az öreg-asszony a szertartás bevégezése után, de a gyerekek nem sokat hallgattak rá.

Epp egy sárkányon veszték össze; mint két kis kakas állottak szembe egymással s nem túlságosan kiméletes elnevezésekkel illették egymást.

— Idegen gyerekek ezek? — kérdeztem, mert románul folyt a civakodás.

— Nem, — kaptam a magyarázatot. — Az egyik az én unokám, a másik ebbe az udvarba való magyar gyerek.

Azután rájuk kiáltott:

— Beszéljétek egymást közt magyarul!

De a gyerekek dacosan szembefordultak:

— Nu vorbim!

S mikor kérdőleg tekintettem az asszonyra, ezt a választ adta:

— Pedig apjuk, anyjuk magyar s otthon magyarul is beszélnek a szülők a gyerekekkel, de hát mikor van alkalmuk foglalkozni velük?... A gyerekek egész nap az utcán tanyáznak. Csak enni meg aludni jönnek haza, meg mikor, mint most is, sárkányt csinálnak, vagy gyufaskatulyát, gombot, spárgát, ilyesfélét keresnek a házban a játékaikhoz.

Tovább menve az utca végén futballozó tizenkét éves fiúkhöz értünk.

— No, — kérdezte a lelkész, — ki tud közletek magyarul?

Egy házivászonadrágos erőteljes fiú kiált a játékból és szegyenkezve vallotta be, hogy ő, igen, tud magyarul.

— Hol laktok? — kérdeztek.

A fiú egy közeli, jól megépített, tágas udvarú házra mutatott: „Itt”.

— Mi az apád?

— Instalator.

— Gyere csak velünk.

Kellettlenül, a labdára vissza-visszasandítva, de nem is annyira a játék elmulasztása, mint inkább a mi kompromittáló társaságunk miatt látatlan bosszankodva követett minket.

— Egy így van, — magyarázta a lelkész. — Már volt arra is eset, hogy megkértek az ilyen gyerekek: ne beszéljék velük magyarul, mert aztán kicsúfolják őket a társaik. Felnőtteknél is előfordult, hogy megmondták: szívesen előfizetnek a „Bukaresti Katolikus Tudósítónak”, az az évi 15 lei nem a világ, de ne küldjem nekik, mert kellemetlen a szomszédok miatt... Jobb, ha nem tudja senki, hogy ők magyarok s a magyar léttel bárminemű kapcsolatot tartanak fenn.

Ahol egy konyhai hímzés mutatja a lakók szívét

A vízvezeték- és központifűtésszerelő mester háza testvérek között is megér kétszázötvenháromszáz leit. Ő maga építette. Nappal a kenyerét kereste a városban s éjjel lámpafény mellett rakta a téglát téglára. Még központi fűtéssel is ellátta a háromszobás lakást: a konyhai kemencéből fűlik az egész ház. Szépen berendezett hálója, teljes ebédlője van s a háziasszonyt dícsérő takaros konyhában a hímzett falvédőkön ilyen felírások:

„Isten legfényesebb sugára

világítsa e házra”.

Ezeknek a hímzett felírásoknak jelentőségeit

P. Esser S. J. — Lukácsy I.:

Negyedóra a szószekeken III.

„Szentbeszéd az egyházi év jelesebb ünnepeire.”

Ára 80 lei és 10 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

kell tulajdonítani. Ugy érezzük, hogy a ház lakóinak szíve-lelke nyilatkozik meg bennük. Egy másik magyar otthonban, ahol egy szobafestő lakik kis családjával s ahol a háznép igyekezett elbujni előlünk mindaddig, míg a szomszédok meg nem magyarázták, hogy ebből a látogatásból semmi baj nem lehet, még pénzbe se kerül, mert a főtisztelendő úr a ház beszenteléséért sem fogad el semmit. — ebben a magyar otthonban már ezt a felírást olvashattuk egy kezdetlegesen hímzett falvédőn, amely fiatal szerelmes párt ábrázolt:

„O sinceră iubire e mare fericire”.

(Őszinte szeretet nagy boldogság.)

Kis veteményes kerten vágtunk keresztül, a kert végében a hátsó kerítés részen kellett keresztülbujnunk s aztán a csak sejtethető utca túloldalán, frissen meszelt házhoz irányítottak bennünket, amely előtt a virágos kertben árvcáskák és georginák nyíltak. Itt már minden a magyar vidék kisvárosi polgárházaira emlékeztetett. A gazda vidáman fogadott bennünket az utcaajtóban s betessékelt a szobába, ahol mindjárt ez a hímzett felírás ötlött szemünkbe:

„Isten hozott kedves vendég”.

No, gondoltuk, itt jó helyen vagyunk. És nem is csalódtunk. Hamar elősereglett az egész család: az asszony és a négy gyerek, akikre apa büszkeséggel tekintett a családfő.

— Bizony, — mondta a panaszt legkisebb árnyalata nélkül, — nem kicsi dolog ezt a négy száját betömni kenyérral. De hát az Isten teremtette meg őket, valahogy csak megbirkozunk ezzel a feladattal... Pedig elég rossz mesterség az enyém: kenyeres vagyok. En hordom ki a gyár kenyerét ezen az egész vidéken. Kénytelen vagyok a magam szakállára hitelezni nekik, nehogy mástól vegyenek... s kint van vagy nyolcvanezer leiem, amit soha se fogok már behajtani.

Ebben a családban örömrünk telhetett. Kértek a lelkészt, szentele be a házat, „ha nem is a miénk, mert nem lehet ott vagyont gyűjteni, ahol minden nap négy pereelybe kell tenni a pénzt” — s aztán bemutatott a gyerekek magyar tudományát: mind szépen, hibátlanul beszéltek. Mindjárt meg is magyarázták, hogy mi a dolog nyitja:

— Sohase erőszkjük ki a gyermekeket az utcára. Itthon játszanak együtt, az anyjuk mellett, így láttuk ezt otthon, így csináljuk mi is.

Vagyis: kis jóakarattal mellett Bucuresti külvárosában is megmaradhat a magyar család magyarnak. Csak vallásosabb s családiasabb nevelésre van szükség. Ami aztán nemcsak nemzeti szempontból hoz értékes gyümölcsöket.

Mostmár a kenyeres barátunk gondoskodott a vezetésünkről. Megint háztulajdonoshoz tértünk be; gondnok az ember valami tanítózetnél s szép házat építtetett magának. Az egyik gyerekeit ortodox pap keresztelte valamelyik óténiai városkában, mikor ott volt alkalmazásnap. Így hívják az ortodox keresztívzbe mártott, eleven szemű magyar leánykát: Nagy Steluta.

— De azért ő jó magyar leány, — mentegette az anyja, — hiszen itthon mind magyarul folyik a szó.

A következő látogatásunk újabb megiepetéssel szolgált. Tornácok, magasban álló, nagy házba kopogtattunk be, amely szinte már vidéki kuriához volt hasonlatos. A házigazda se sokban különbözött a magyar középbirtokos nemestől. Pedrett bajusz, hangos szíveség, zamatos beszéd, fesztelen mozdulatok. A nagyon tágas ebédlő asztalára mindjárt boroska került.

— En lakatos mester vagyok, — ismertette a helyzetét. — De már nyugalmomba vonultam.

— Az öné ez a ház, Ambrus úr?

— Igen... A harmadik. A másik két házam beljebb van, a városban.

Tessék. Háromszoros háztulajdonos, ami annyit jelent, hogy többszörös milliomos. Es itt lakik a város legeslegvégén, a háza után már a szabad mező következik... senki a világon nem tud róla, sehol nyilvántartva nincs, sehol se szerepel, semmi magyar közülettel nem érintkezik.

Ki tudja, hány van még ilyen Bucuresti rengetegében?

A szomszéd szobában az ágy fölött erősen nagyított, színes fénykép, amely akadályt ugrató honvédhuszárt ábrázol:

— Ez én voltam, — jegyezte meg a házigazda.

— A főhadnagyom lován vettem le magam.

A huszárkép alatt faliszőnyeg, rajta dús, díszes hímzéssel:

„Somn usor!” (Szép álmokat!)

A folyamat, ügylátszik, feltartóztatatlan. Még egy magyar családot kerestünk fel, a Gura Dulce nevű telepen, ami már egészen külön áll, nagy mezőkkel, szántóföldekkel elválasztva a város legutolsó házaitól. Borbáth Antal pékmunkás épített itt sárból, ócska anyagból viszonylag csinos kis házat magának. Mikor betoppantunk hozzájuk, akkor is könyökög daga-zott a tapasztó anyagban feleségével együtt. De vidám volt, mert hosszú facérkodás után épp aznap sikerült munkát találnia.

Már esteledett s búcsút kellett vennünk a magyar gyökérverés, a magyar elhagyatottság tanváltól.

Jávör Béla.

HIREK

Központi munkaszervezés, kiadóhivatal
és előfizetés felügyeleti helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉS ÁRAK: Hétoldala: Egész évre 200, fél évre 100, negyedévre 210, egy hónapra 20 lea.
Zsigmondváros: Egész évre 30 P, fél évre 15 P, negyedévre 15 P.
Külső száma ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.
Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cíj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cíj, Párisi Utca 13.
Kéziratokat nem ösztönözünk meg és nem adjuk vissza.
Csak a választásbiztosok magánleveleire válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi szél, főleg északkeleten záporosó, zivatar, a meleg csökken.

Zürichi zárlat. Párizs 20.27, London 15.41 fői, Newyork 307 háromnyolcad, Brüsszel 52.00, Milánó 24.25, Amszterdam 208.20, Madrid 42.00, Berlin 124.00, Bécs — schilling 58, Prága 12.77, Varsó 57.90, Belgrád 700.

Milyen legyen a jó hajjapolószer? A jó hajjapolószernek tartalmaznia kell mindazon tápanyagokat, amelyek a fejbőr erősítésére és a hajszál növekedésének és megmaradásának biztosítására nélkülözhetetlenek. Ha ez a szer a fejbőr pórusaiba beszívódik, onnan az ér-hálózatba kerül, a vérkeringés folytán tovább jut és ezáltal a fejbőrnek biológiai fejlődés-képességét fokozza. A fejbőr egészségétől függ a haj növése. Ezeknek a követelményeknek felel meg a Tarpan hajjapoló, modern hajjapoló-szer. Megszünteti a fejbőr korpásodását, megóvja a hajhullástól. Hölgyeknek nem rontja a tartós hullámot. A Tarpan hajjapoló nem hajviz. Két hónapra elegendő Tarpan hajjapoló ára 105 lea. Minden szaküzletben kapható.

A fővárosba érkezett egy indiai maharadzsa. Bucurestiből jelentik: Az Indiából hajón Constantába érkezett dhanampouri maharadzsa csü-törtökön este a főváros felé utazott nagy kísé-re-tével. A fővárosba csü-törtökön reggel érkezett meg. Külön kocsi bérelt, amit a gyorsvonathoz csatoltak. A legelőkelőbb szállodában vett ki lak-osztályt s oda szállott meg kíséretével. Néhány napot fog tölteni a fővárosban.

Sik Sándor 25 éves jubiluma. Buda-pestről jelentik: Sik Sándor, a kiváló papköltő, most ünnepli pappászentelésének 25-ik évfor-dulóját. Most van 25 éve annak is, hogy a költő első verskötelete megjelent. A kettős jubileum alkalmából meleg, bensőséges ünnepségre készül-nek a kiváló papköltő barátai és tisztelői.

Megrendezik „Tg.-Mures hónapját”. Saját tud. Jelentették, hogy az ország városainak polgár-mesterei az idén, az októkos évi gyűlésüket itt tart-ják. A város vezetősége, hogy a város és megye iparát, kereskedelmét, mezőgazdaságát az ország minden részéből oda látogató társadalmi egyesü-letek, egyházi intézmények vezetőségeivel meg-femertethesse, elhatározta, hogy a kereskedelmi és iparkamarával egyetértésben megrendezik „Targu-Mures hónapja” címen országos jellegű kiállítást. Bemutatják a kiállításon az iparkama-ra kerületéhez tartozó vidékek háziiparát, keres-kedelmét, mezőgazdaságát, stb. Már fel is szöli-totta a kamara az iparosokat, hogy részvételi számdokukat e hó végéig jelentsek be, a kereske-dők pedig, hogy hány százalék engedményt haj-landók adni az ország minden részéből összejövő Targu-Mures hónapját látogatók számára. A C. F. R. is 50 százalékos utazási kedvezményt ad a kiállításra utazóknak is.

LÁBIZZADÁS biztos szere a

Csanda-fele **PODEOL**

Lábvíz után a lábat bepodeolozva azonnal meg-szűnik a legerősebb lábizzadás, égető érzés, pöffedség. A kisebbett lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyűli, szagtalant. Kapható gyógyszerárban és dro-gériában. Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea

Az adókat májusban teljes egészében sikerült behajtani. Bucuresti. Saját tud. Antonescu pénzügyminiszter tegnap délután nyilatkozott az új költségvetési év első két hónapjának eredmé-nyeiről. Eszerint április hónapban a behajtás és az előirányzatok között 399 millió lei minus mut-atkozik, azonban májusban a havi hányadot si-került behajtani, ami a helyzet javulásának a kezdetét jelenti.

A pápai nuncius Timisoaráról üdvö-zölte a királyt és Titulescut. Timisoara. Saját tud. Valerio Valeri pápai nuncius Timi-siaráról való távozása előtt francia nyelvű táviratokban búcsúzott el II. Károly királytól és Titulescu külügyminisztertől.

Miron Cristea pátriárka Londonba utazott. Bucuresti. Saját tud. Miron Cristea pátriárka csütörtök este elutazott Buc-urestiből. Rövid olaszországi utazás után Párizsba megy, ahol találkozik az ott itazó román püspöki misszióval s velük együtt visszaadja Londonban és Lincolnban az angol püspökök tavalyi látogatását. A pátriárka Hollandián, Németországon és Ausztrián át tér haza.

A banati román egyházak és kulturegyesü-tek nagy támogatást kapnak az államtól. Bucu-resti. Saját tud. A pénzügyminiszter az ardeali és banati nemzeti egyházak és kulturegyesü-tek által a válság következtében szenvedett ká-rok pótlására, de különösen a konverziós károk megtérítéséül, minisztertanácsi határozatot esz-közölt ki, amely maximum 23 millió leaes név-értékben kölcsönkötvények kibocsátására hatal-mazza fel a pénzügyminisztert évi 4 és fél száza-lékos kamattal. A rendelet indoklása az, hogy ezek az egyházak és kulturintézmények nagy nemzeti hivatást teljesítenek s a szenvedett ká-rok képtelenné teszik őket arra, hogy a román elemet a kisebbségekkel szembeni tevékenység-ben kellőleg támogassák.

Felvételi vizsgák az oradeai Szt Or-solyáknál. Oradeán a Szt. Orsolyáról ne-vezett római katolikus leányliceum V. osztá-lyába a felvételi vizsga június 24-én reggel 8 órakor kezdődik. Jelentkezni lehet f. évi június 23-ig. A szükséges iratokkal az intézet igazga-tóságánál.

A SZÁZ LEJESEKET MINDENKI KÖTELES ELFOGADNI. A belügy- és pénzügyminiszte-riumtól érkezett utasítás alapján a cíj rendör-kvesztura tegnap a következő rendeletet adta ki a forgalomban lévő százelesek ügyében: **A vá-rok egész közönségének, kereskedőknek, iparo-soknak, stb. tudomására hozzuk, hogy mindazok a 100 leaes ércmenek, amelyek jelenleg forgalomban vannak, teljesítik azokat a feltételeket, ame-lyeknek ellátására készítették. Következéské-ppen a rendőrség megtiltja az ércmenek megkar-colását, kemény tárgyakhoz való dörzsölését, vagy egyéb módszerek által használhatóságuknak csökkentését és az ércmenek elfogadásának me-gtagadását, bármilyen indok alapján is. Mindazo-kat, akik készakarva visszaadástíjják a jövőben a 100 leaes ércmenek elfogadását, vagy azokat, akik karcolás, dörzsölés, stb. által a pénzdarabok használhatóságát csökkentik, bíróság elé állítják az állam pénzegységeinek diszkreditálása címén.**

* **A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomor-ra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz 2-3 óra alatt könnyű, lágy bélkiürül-léshez segíti és ezáltal igen sok esetben rendki-vül jótkönny hatással van a beteg szervekre.** Az orvosok ajánlják.

Nagy felenszakadás áradata előntötte a fő-város utcáit. Bucuresti. Saját tud. Péntek dél-után felhőszakadás volt Bucurestiben, amely másfél óráig tartott és valóságos elárasztotta a fővárost. A forgalom teljesen szünetelt s felhő-zakadás tartama alatt. A víz sok helyen beha-tolt a házak pincesorába s a lakosság szüntele-nül ostromolta a túzolt állomásokat és a csator-názási szolozatokat. Az ár előntötte Tatarescu miniszterelnök és Paul Anghelescu hadügymi-niszter lakásainak pincesorát is. Mindkét helyre kivonultak a tűzoltók a víz kiszivattyuzására. A szovjet követéséget. Mihai Popovici házat szintén valóságos elárasztotta víz. Sok középület és köz-intézmény is fordult a tűzoltókhoz segítségért. A külvárosok órákon át teljesen víz alatt állottak. Az ár behatolt a házakba és a lakosság kezdte-leges eszközökkel, vedrekkel és konyhaedények-kel mérte a vizet. A felhőszakadás fél hét körül ért véget.

Rémuralom Spanvolorszában. Mad-ridből jelentik: Szocialista támadók revolverral megsebesítettek egy járókelőt, akiről azt hit-ték, hogy a fasiszta párt egyik vezető tagja. Az áldozat fiát, aki haldokló édesapját kórházba akarta szállítani, szintén megtámadták és re-volverlövésekkel súlyosan megsebesítették. Al-baceteiben politikai ellenfelek között lövöldözés volt. Egy ember meghalt, egy megsebesült.

Megkezdődött a kínai polgárháború. London-ból jelentik: Hongkongból, Nankingból és Kan-tonból érkező hírek szerint Human tartomány három pontján megindultak a hadműveletek a központi kormány csapatai és a kvantung-hadsere-g között. Kijnaungnál, Lilingnél és Hencsaunál folynak a csatározások. Egyik jelentés szerint Icaicsaunál a nankingi kormány csapatai fellá-zadtak és csatlakoztak a kommunistákhoz.

Püspökfürdő

(Baile Episcopesti)
Oradea mellett.

600 év óta használják eredménnyel 42° C. kénes rádiumus hőforrásait, rheuma, kösz-vény, csusz ischiás valamint női bajok ellen **iszappfürdő,**

iszappakkolások. Villany, szénsav fürdők, szakorvos felügyelete mellett.

I. oszt. teljes penzió, szálloda, három-szori étlapszerinti étkezés, gyógy-fürdő vagy hullámfürdő,

Június és szept. 180 lei naponta

Julius és aug. 220 lei "

II. oszt. penzió 125 lei "

Gyermek p. 12 évig 100 lei "

50 százalékos a uti kedvez-mény visszautazásnál.

Elsőrangú tánczene. Cursalonban minden este tánc. — Ortodox köser étterem.

Románia egyetlen

hullámfürdője

Meghalt Brenner Frigyes főesperes, pápai protonotarius Nagyikindán. Timisoara. Saját tud. Szombaton reggel távirati értesítés érkezett a püspöki hivatalhoz, hogy Nagyikindán (Jugoszlávia) Brenner Frigyes pápai protonotarius, nagyikindai főesperes és plébános meghalt. A köztisztvisletben és szere-tében álló főpap halálhíre mély részvételt kel-tett. 1878-ban született Crucein, 1901-ben szentelték pappá. Először Bileden, majd Nagy-ikindán volt káplán, később a gimnáziumban hittanár. 1915-ben lett plébános. Értékes mun-kásságn életében vezéralakja volt a jugoszlá-viai katolikus életnek.

A felhős ég miatt csak keveset lehet látni a napfogyatkozásból. Bucuresti. Saját tud. A nap-fogyatkozást Bucurestiben nem lehetett látni, a felhők miatt. Csak a végső fázisa volt megfi-gyelhető, rövid ideig, midőn a felhők mögöl va-lamennyire kibukkant a nap. A legközelebbi Ro-mániában látható napfogyatkozás csak 1947-be lesz.

Feloszlatták az ir köztársasági had-sereget. Londonból jelentik: Az ir sza-badállam kormánya feloszlatta az ir köztársá-sági hadsereget, az Irországnak Angliától való elszakadására törekvő forradalmi szervezetet.

Felvételi vizsgák az odorheui római kato-likus főgimnáziumban. Azoknak, akik e nagy multu intézetben akarják megkezdni középsko-lai tanulmányaikat, a következő feltételeket kell teljesíteniök. Az első osztályban a felvételi vizs-gával történik, amely folyó hó 23-án reggel 8 órakor kezdődik. A vizsgához szükséges okmá-nyokat 23-ig személyesen, vagy postán kell az igazgatói irodához benyújtani. Okmányok a kö-vetkezők: 1. Kérés nyolcelees okmány és egyleles repülőbéllyeggel, 2. Az elemi negyedik osztály-ról szóló bizonyítvány. Felekezeti iskolákból jó-vóknek láttamoztatniok kell a tanfelügyelőség-gel. 3. Állami születési-anyakönyvi kivonat (extras de nastere). 4. Keresztlevél a paptól (extras de botez). 5. Állampolgársági bizonyít-vány. 6. Ujraoltási bizonyítvány. 7. Akinek nem magyar hangzásu a neve, annak előljárósági bi-zonyítványt kell csatolnia, hogy anyanyelve ma-gyar. Vizsgadíj 80 lei. A vizsga tárgyai: román, magyar és számtan. Románból és magyarból tollbamondás, számtanból néhány példa megol-dása, az elemi negyedik osztály anyagából. A többi osztályra jelentkezéseket már most elfogad az igazgatóság.

Ezer juttagyári munkás sztrájkba lépett. Budapestről jelentik: A jutta-gyárban ezer munkás beszüntette a munkát és elhagyta a gyár épületét. A sztrájk amiatt tört ki, hogy az igazgatóság új munkarend-szert akart bevezetni. A tárgyalásokat az ipar-ügyi minisztérium megkezdte a gyár vezetői-vel és a munkások kiküldötteivel.

Ujfalussy Tamásné halála. Felejthetetlen édesanyánk, nagyanya és rokon özv. dulei Ujfalussy Tamásné sz. Sztarill Izabella f. hó 19-én szenteségekkal megerősítve csendesen el-hunyt. Temetése 21-én délután 5 órakor lesz a római katolikus egyház szertartása szerint az Andrei Muresan-utcai 8. sz. gyászháztól. Az en-gesztelő szentmise 22-én reggel 8 órakor a Szent László Menedékház kápolnájában lesz érte be-mutatva. Gyászoló család.

**A belügyminiszter jóváhagyta a hér-
lőkre kivetett adót.** Timisoara. Saját
tud. A belügyminiszter körrendelete szerint a
parlament pénzügyi bizottsága az új közigaz-
gatási törvény alapján közli, hogy az új köz-
igazgatási törvény „g” pontját úgy kell értel-
mezni, hogy minden lakó, beleértve a köztiszt-
viselőket is, köteles hozzájárulni a községi
terhek viseléséhez. Ez tehát nemcsak azokra a
lakókra vonatkozik, akiknek kereskedelmi,
vagy ipari üzemük van, hanem kivétel nélkül
minden lakóra, aki lakbér-adót (valoare loca-
tiva) nem fizet. (Bérösszeg-értékadó ugyanis az
albérlők fizetnek, tehát rájuk nem vonatkozik
ez a községi adó). Ennek az új községi adónak,
amely legmagasabban öt százalékban állapí-
tható meg — az a rendelkezése, hogy a közigaz-
gatási költségeket fedezze. Nem vonatkozik
azonban ez az adó, amelyet némely városban,
(mint Oradean) 5. másutt 3 vagy 2 százalékban
állapítottak meg, a ház- és telektulajdonosokra,
kereskedőkre, iparosokra és mesteremberekre,
akik a bérösszeg-értékadó fizetésével már
amúgy is hozzájárulnak a községi terhek vise-
léséhez. Így például, ha egy szűcs műhelyt és
lakást tart fenn, akkor az már eddig is fizette
a bérösszeg-értékadót, tehát nem sújtható az
újabb községi adóval. A belügyminiszter kör-
rendelete tehát csak az általános teherviselést
helyesli, ami alól nem vonhatók ki a köztiszt-
viselők sem, de nem azt mondja, hogy a városok
a legmagasabb összeget, az 5 százalékos
adót vessék ki a lakókra. Méltányos dolog
lenne, ha az egyes városok vezetőségei figye-
lembe vennék az amúgy is nehéz megélhetési
lehetőségeket és nem sújtanák a polgárokat a
megengedett legmagasabb százalékkal.

**Felvétel az oradeai Szent József fiúnevelő in-
tézethez.** Az oradeai Szent József fiúnevelő in-
tézet már most felvesz elemi, Goidu liceum és felső-
kereskedelmi iskolába járó rendszeres bentlakó
növendékeket. Egészséges lelki és testi nevelés,
gondos felügyelet, naponta többszöri csoportos
és egyéni korrepetálás, jó ellátás és állandó or-
vosi ellenőrzés. A hely biztosítása céljából taná-
cos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni.
Tájékoztatót készséggel küld a Szent József fiú-
nevelő intézet igazgatósága. Oradea, Str. Brătianu
No. 7.

Gorkij Maxim temetése. Moszkvából
jelentik: Maxim Gorkij, az elhunyt nagy orosz
író 20-án, délután hat órákor temették el a
moszkvai Vörös-térről.

*** Patkó zeneiskola művész-növendékeit hang-
cersenyt rendeznek** e hó 28-án, vasárnap délután
fél 6 órákor a volt olasági plébánia nagytermében
(magyar teadélutánok helyisége). Világvárosok
új klasszikus komponistáinak nálunk még ismer-
etlen szerzeményeit hozzák, amely zenei dél-
utánra felhívjuk a közönség figyelmét. Belépti-
díj nincs. Program díjtalan.

**Stanek volt csehszlovák miniszter
öngyilkos lett.** Prágából jelentik: Stanek
Károly volt miniszter péntek délután egyik
prágai szanatóriumban öngyilkosságot követ-
tett el. Stanek néhány perccel 3 előtt érkezett
a szanatórium rendelőjébe. Miután várnia
kellett, kiment a terraszra, ahol néhány per-
cig fel s alá sétált. Egyszerre revolverlövés
hallatszott a terrasz felől. A személyzet oda-
sietett s holtan találta Staneket. Szájába lőtt
és a golyó szétrombolta agyvelejét. Öngyilkos-
ságának oka valószínűleg betegsége volt, mely-
ben évek óta szenvedett. Stanek egyike volt a
csehszlovák köztársaság megteremtőjének.
Kramarz első kormányában munkaügyi mi-
niszter volt, később postaügyi, majd földmű-
velésügyi miniszter lett. Egyideig a képviselő-
ház elnöke is volt.

**Oradean nagy gardenparty lesz
július 2-án, csütörtökön, d. u. 5 órákor a Veisz-
lovits-parkban,** melyet a város lelkes asszonyai
és leányai rendeznek dr. Verzár Istvánné veze-
tése alatt a szegény gyermekek téli felruházá-
sára. Rövid, de annál nívósabb műsor után
tánc. A műsoron szerepelnek: dr. Schilling Ar-
pád orvos leánya, Schilling Olga, dr. Czeglédy
Miklós ügyvéd, az újságíró szervezet s a Szig-
ligeti Társaság stb. főügyészné leánya, Czeg-
lédy Emmi, az ismert énekművész és Ador-
ján András, a kiváló zeneszerző és karmester.
A büffét Novomeszky Imre, a hírneves cukrász
rendezi, tehát a legkiválóbb lesz a maga nemé-
ben. Belépő díj 40 lei, táncosjegy 20 lei.

**Kifosztották egy mezospogácsás la-
kását.** Tg. Săucescu. Saját tud. A București Ho-
napra több székely mezospogácsás is felköltözött
a fővárosba, ahol kitűnő készítményeik nagy ke-
resletnek örvendtek. Az egyik ilyen híres po-
gácsásító özv. Molnár Károlyné tg.-săucesci
asszony most tért haza a farszto munkából,
amely elég jó keresettel is járt, azonban itthon
kellemetlen meglepetés várta. Távolléte alatt, a
bezárt lakásban, a padlásablakon át betörő járt,
aki a szorgalmas özevgyeasszony minden értéke-
sebb ingóságát elemelte.

Schacht hazautazott. Berlinből jelen-
tik: Dr. Schacht német birodalmi bankelnök
péntek délután 4 órákor repülőgépen visszatért
Berlinbe. Elutazásakor a Mátyásföldi repülő-
téren jelen volt Imrédy Béla, a Magyar Nem-
zeti Bank elnöke és Traeger Ernő miniszteri
tanácsos. Gömbös és Darányi képviselőitében.
Imrédy Béla Schacht elutazása után a követ-
kezőket mondta az újságíróknak: Öszintén
sajnáljuk, hogy Schacht birodalmi bankelnök
ur nem tölthetett több időt kőrünkben. Az a
őszinte tisztelet és csodálat, mellyel a magyar
pénzügyi és gazdasági élet összes körei az ő
munkáját a távolléti szemlélték, most, a szemé-
lyes megismerés után még jobban megnöveke-
dett. Öszintén reméljük, hogy a közöttünk le-
folyt eszmecsere hozzá fog járulni a két or-
szág gazdasági kapcsolatainak kimélyítéséhez.

**Ejtőernyős vadászszázadok a francia légi
haderegben.** Párizsból jelentik: A francia vezér-
kar önként jelentkező hivatásos katonákból két,
ugynevezett „ejtőernyős vadászszázadot” állít
fel. Az egyik Chartres-ben, a másik Algir-ban fog
állomásozni s a jelentkezők 5 évi szolgálati köte-
lezetére vállalkoznak és havonta 2000 frank
fizetést kapnak.

* Pódeol lábápoló és lábizzadás elleni szer,
30 év óta van forgalomban, hatása tökéletes. La-
punkban megjelent hirdetésére felhívjuk olva-
saink figyelmét.

**A tárgy-műesi nyilvánossági joggal fel-
ruházott franciayelvű leánynevelő intézet és
gimnázium** a város legszebb részében fenye-
sek között, napos, levegős épületekben van
elhelyezve.

Az országrész egyedüli ilyen mű tanintéze-
te, ahol elsőrangú tanerők oktatásában szigo-
ru családi nevelés mellett, kitűnő éimezés-
ben részesülnek a növendékek.

Felvételi vizsga az 1-ső gimnáziumi osz-
tályba június 23-án van.

Tájékoztatóval levélbeli kérésre az Igaz-
gatóság szolgálat: Str. Vasile Alexandri 14-16.
Tg.-Mureș.

Felvételt hirdet az oradeai Irgalmasrend

A romániai betegápoló Irgalmasrend felhi-
vással fordul azon ifjakhoz, akik hajlandóságot
éreznek magukban a szerzetesi életre és a beteg-
ápolással kapcsolatos munkára. A Rendbe csak
azok vételnek fel, akik a 18-ik életévüket betöl-
tötték, az állampolgárvet bírják és legalább négy
középszkolai végzettségük van. Erre a bizonyít-
vánnyal folyamodók előnyben részesülnek. A
Rendbe lépni szándékozók sajátkezűleg megírt
kérvényüket a következő okmányokkal szereljék
fel: 1. Keresztlevél és születési bizonyítvány. 2.
Állampolgársági bizonyítvány. 3. Bérnyomtatási bi-
zonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány. 5. Az illeté-
kes plébános vagy hittanár ajánló levele zárt
borítékban. 6. Erkölcsei bizonyítvány a világi ha-
toságtól. 7. Szülő bejegyzés és a szülők ré-
széről kijelentése annak, hogy a Rendbe lépő
fiuktól a jövőben semminéven nevezendő anyagi
támogatást nem várnak. 8. Iskolai bizonyítvány.
Az így felszerelt kérvények folyó évi augusztus
hó 15-ig a romániai Irgalmasrend tartományi fő-
nöksége címére Oradea, Bl. Regele Ferdinand
27. küldendők. Oradea, 1936. június hó. A tarto-
mányi főnök.

*** A vér felújítása céljából — kiváltkép kö-
zépkeru férfiaknak és nőknek — ajánlatos né-
hány napon át korán reggel egy pohár természe-
tes „Ferenc József” keserűvizet inni.** Világszerte
rendelik az orvosok a valódi Ferenc József víz
használatát, mert ez szabályozza a bélműködést,
előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az
anyagcsereét, javítja a vérkeringést, megnyugtat-
ja az idegeket, egészségesebb álmot hoz és ezáltal
új életet teremt. Az orvosok ajánlják.

Árvízelt okozott a felhőszakadás. Tg.-Săucescu.
Saját tud. Treiscaune megye alsó részén hosszú
ideje nem volt eső s a szárazság miatt különösen
a szénafüvek nagyon silányok maradtak. A gaz-
dák azonban hozzá kellett kezdenek a kaszálás-
hoz s takarékosan gyűjtögettek boglyába a keves
termést, amikor hirtelen erős zápor kerekedett,
órákon keresztül valóságos ömlött a jéggel ve-
gyes eső a hegyekben, amelynek következtében
a kicsi hegyipatakok Cornatul község kaszált,
sőt a falu egy részét is elöntötték, úgy hogy ezen
a vidéken a szénatermés teljesen megsemmisült.

Halálozások Oradeán. özv. Ujfalussy
Lászlóné szül. Bauer Juliánna, az ismert ki-
váló születő vérmergezésben, 51 éves korá-
ban a kórházban meghalt. Hivatása közben
megülte a lábászárát egy ágy deszkájában.
A seb elgennyesedett s többszöri operáció után
a fiából vérátömlesztéssel is próbálkoztak, de
hiába. Temetése vasárnap fél 7 órákor lesz a
Rulikovszky kápolnából. — özv. Ujfalussy
Tamásné szül. Staril Izabella 77 éves korában
meghalt. Temetése vasárnap 5 órákor lesz az
Andrei Muresan utca 8 sz. háztól. (Erdélyi
„Concordia”).

Id. Theisz Péter 76 éves korában meghalt.
Temetése ma, vasárnap délután 4 órákor lesz
Palotán. Az elhunytban ifj. Theisz Péter pa-
lotai községi bíró edesatyját gyászolja. („Ca-
ritas”).

Schmelling legyőzte Joe Louist. Amerikában
tegnap éjszaka európai időszámítás szerint öt
órákor folyt le a Schmelling—Louis boxmérkő-
zés, amelyet világszerte óriási érdeklődés előzött
meg. A mérkőzést az amerikai és német rádiók
is közvetítették, de több más állam is átvette az
adást. Több mint nyolcvanöt ezer ember váltott
jegyet a nagy meccsre és körülbelül 25 ezer nem
jutott jegyhez. Schmelling az első két menetben
győztes volt és ugylátszott, hogy a néger Joe
Louis lesz a győztes. A negyedik menetben azon-
ban Schmelling leütötte ellenfelét, akit hétig ki-
számoltak, de akkor végetért a menet. Ettől
kezdve Schmelling végig megtartotta fölényét.
A negyedik menetben a bíró csak hétig számol-
hatott s a néger már összeszedte magát és feltá-
pázkodott. Ettől kezdve a színes ember iránti el-
lenszenv egyre nagyobb mértékben lett urrá a
közönség soraiban, ahonnan lelkesen biztatták
Schmellinget. Schmelling a csapásokat egymás-
után szabta Louisra, aki csak egyszerű védeke-
zésre kényszerült. A hatodik menetben azonban
egy hirtelen egyenes lendítet Schmelling felé.
A német boxolónak szerencséje volt, hogy sike-
rült a végzetesnek látszó csapást elhárítani. A
hetedik menetben már látszott, hogy a győztes
Schmelling lesz. Louis feltápázkodott és mely
csapásokkal kísérletet tett. A bíró azonban figyel-
meztette a szabálytalan útékre. A kilencedik
menetben Schmelling megkezdte ellenfele össze-
roppantását. Három súlyos csapást mért le egy-
másután, amelyekkel szemben a néger tehetetlen
volt. Ide-oda tántorgott az arénában s szájal-
mas mozdulatait a közönség füttyszóval kísérte.
Louis ereinek maradékát összeszedve újabb ta-
madást kísérelt meg, de igyekezete eredményta-
lan maradt. A 11-ik menetben Schmelling ütéseit
meggyorsultak s a gongütés a négeret eszmélet-
lenül találta. A 12-ik menet meghozta Schmelling
knokaut győzelmét. A bíró a néger csapásai el-
len tiltakozott, Schmelling pedig végezni akart
ellenfelével és ütéseit egymásután zuhogtak a feke-
tére. Egy rettentő ütés után a néger elterült a
földön s a mérkőzés ezzel véget is ért. Mely
után a nyolcvanöt ezer főnyi közönség tombol-
va ünneplte a győztes Schmellinget. Győzelmét
Amerikában a fehér faj győzelmének tekintik a
négernek felett.

Harlem negyedikben óriási izgalmat kel-
tett Louis veresége. Louis kedvence volt a nége-
reknek, biztosra vették győzelmét s megveretése
miatt valósággal őrvongtak. Megtámadták a fe-
héreket, úgy hogy az utcákra rendőrsapatokat
kellett kirendelni. A néger dühöngését azonban
ezek sem tudták megakadályozni. Az arra haladó
gépkocsikat és társaságkocsikat kövekkel do-
bálták meg s a rendőrökkel is összetűztek. Egy
néger a rendőrök revolverlövésétől megsebesült.

A kiadóhivatal üzenetei

Pál V. Géza, Polan. A küldött összeg vételét
köszönettel igazoljuk.

Isten Szíve emberszívek között

Irta: P. Trefán Leonárd

Az ifjúság mámor. Bor nélküli mámor. Így tartották a régiak. Forr, pezseg. Forral és éget. Perzselő heve sokszor kártékony, ha nincs önfegyelem. A vért állandóan mérsékelni kell. Nagyon nehéz az önmérséklet útját megtalálni.

Pálosi Ferenc fiatal gazda is tapasztalta ezt. Fiatalon, jó módban, szép asszonnyal élte világát. Velük lakott az öreg Pálosi Györgyné is. Ferenc édesanyja. Az anyósi mindig maradi-nak tartják a fiatalok. Ha valamit szól, azt nem szeretik. Ellenséges szólásnak tartják. A menyecske és az öregasszony között mindennapiak voltak a félreértések. Eleinte Pálosi Ferenc csitította feleségét. Türelemre intette.

— Nézd édes feleségem, ne vedd a lelke-dre olyan nagyon, ha valamit édesanyám mond. Te fiatal vagy és ő öreg. Valamit tűrj neki és nézz el, hiszen ő az idősebb. És édesanyánk is. Gondold el azt is, hogy drága jó lelke van. Vallásos asszony. Nem is olyan türelmetlen és ideges, amint te gondoldod...

— Ugye, és még én tűrjek? Kár volt akkor asszonyt hozni a házhoz, ha azt akarod, hogy én itt cseléd legyek. Fogadtál volna cselédet. Arrak mindig hallgatni és engedelmessékedni kell. De az én türelmem már nagyon fogytán van...

A menyecske sirt és zokogva sirt. Zúgó-lódva panaszkodott és fenyegetőzött, hogy itt hagyja a házat. Nem könnyű dolog a nyelv-s menyecskét elhallgattatni. Pálosi Ferenc hely-zete mindig nehezebb és nehezebb lett. Édes-anyját nagyon szerette. De szerette a feleségét is. Két szeretet között vívódott és őrlődött. Nagy kétségek között vergődött és sehogy sem akart igazságtalan lenni.

Egy napon ismét harcias összetűzés volt a házban. A fiatal és öregasszony között. Minda-kettőt sirva találta a gazda, mikor belépett a házba. Pedig most is olyan csekély volt az ösz-szetűzés oka, mint általában mindig.

— Nem értem, hogy egymásnak semmit el-tűrni nem tudnak. Mi történt ismét, hogy eny-nyire keseregnek?

— Hát az történt, hogy én itt tovább egy percig sem maradhatok. Te mindig édesanyád pártját fogod. Vagy édesanyád, vagy a felesé-ged... Nem tudom tovább eltűrni anyád urak-kodását... Mindent ellenem tesz és mindenben folyton megalmaz... Válassz a kettőnk közül... Érted...?

Az öregasszony nem szólt semmit. Nem mentegette magát, nem vádolta menyét. A menyecske annál szenvedélyesebb volt. Irgatta, csipkedte urát fenyegetéseivel és túlzott szemre-hányásaival. Nagyon értett hozzá, miként lehet-sen az ura türelmességét végsőkig fokozni és idegességét feszíteni.

— Édesanyám, ezt én nem tudom tovább elviselni. Lehetetlen itt folyton békétlenségben élni. Lásd be, hogy a feleségemmel sehogyan sem tudnak megegyezni. En eddig mindent megpróbáltam. Ugy látszik, hogy ketten két különböző, összeférhetetlen természet. Legjobb lesz, ha édesanyám valamelyik leányánál ke-res magának lakást... Hagyjon el minket...

— Megértettem édes fiam. El es menyek... Szó nélkül ment el az öregasszony. Nem zúgolódott semmiért. Nem panaszkodott senkire. Becsukódott mögötte a kapu. Rozáli leánya há-za felé tartott. Kicsikét mintha fájt volna, hogy az ősi házat otthagya. És a fia még annyit sem mondott neki, hogy: édesanyám...

Fájt a szíve... Mikor az ember szíve fáj, megmondhatat-lan érzés. Mélységes, tompa fájás. És ha sem imádkozni, sem könnyezni nem tudna, akkor a szív-fájás megkövül. Halálos fájdalom lesz be-lőle. Sír nyílik és sír csukódik. Életnyílás a kebelben, élettelenység zordonsága a lélekben. Könny nincs. Jaj nincs. Még megfagyott imád-ság sincs... Nem ilyen volt az öregasszony szíve...

És ha az Isten Szíve fáj... Csakugyan fáj-

hat az Isten Szíve?... Világ üdve, ember bol-dogsága, milliók fájdalma, szegények és árva-k sorsa, ártatlanok szenvedése fölött dobog az Is-ten Szíve. Minden könny, minden jajszó fáj Is-ten Szívének. Krisztus könnye, véres keresz-talála, töviskoronája és éles lándzsája isteni szív-fájdalom tanubizonyosága. Istenszeretet, is-teni szívélet lángolása, fájdalom szent tűzének lobogása...

Krisztus véres könnye és véres verejtéke: véres fájdalom beszéde. Vérző szív bizonyosága. Van Szíve Istennek. Vérző, fájó, résztvevő, gyöngéd, szerető Szíve. Jóságos, megbocsátó, ir-galmas Szíve. Bizodalmas, közlékeny, nagyon puha Szíve van az Istennek. Nem imádkozhat-nánk Istenhez, ha nem tudnók, hogy nagy ér-zések finomságával hallgatja esdekléseinket. Is-ten Szíve isteni hatalom és isteni jóság eszköze.

Az öregasszony, a kiutasított anya, nagyon bizott Isten Szívében. Fájdalma nem kívült meg. Könnyes volt és sóhajoktól harmatos. El-vitte Isten Szíve elé. Jézus Szíve megszerelte nagyon a vérző anyai szívet.

Közeledett a Jézus Szíve ünnepe. Emberi szívek nagy napja. Minden szívek ünnepe. Nem a mámor adja emberi szívek örvendezését. Nem kéjes gyönyörűségek élvezése és a szerelem. Gazdagság sem. De az igen, hogy szívünk meg-érzi Isten Szívének dobogását. És emberi szí-vünk visszadobban Isten nagy Szívének szere-tő hívására.

Pálosi Ferenc édesanyja nagyon szerette Is-ten Szívét. Ő, akiket meggyötört az élet, ha tud-nák, hogy ez mit jelent... Ő nagyon jól tudta. Nagyon sokat imádkozott fiáért és menyéért. Az

A nyolcvanéves pápa

Alakja fehérebb az Alpesek havánál, amelyet annyiszor bejárt. Átszellemült moso-lya finom fátolyként terül széjjel a levegő-égen, rózsaszín sugárral, mint a gleccse-rek titokzatos alkonyfénye, amit oly sokszor csudált az égbenyúló hegyóriások szomjas-lelkű vándora, az Alpesek papja: Ratti Achil-es. Bölcsessége szilárd, miként a felhőkbe nyúló sziklaszál. Örök hóval borított, nap-nyugati fényvel hintett sziklacsúcs ő maga is, e korszak félelmetes szakadéka. Sötét odvai, alacsonyan járó fellegei fölött. Szikla, melyre az emberek reszketeg reménye épít. „Tu es Petrus...” Szikla vagy te, valóban.

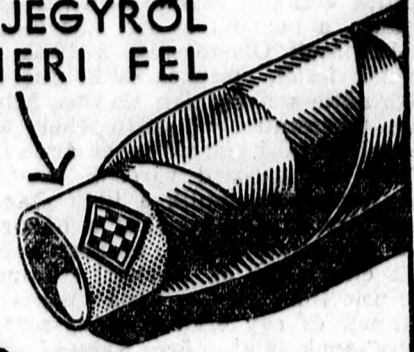
A Mindenható kegyelme, amely sohasem hagyja el a nyomorúságos bűneinek keserű lebében fetregő embert, a züllöttség fertőjé-ben sem, vakágában sem, siketségében sem, állati elragaszkodásaiban sem, e sötét kor-szakban ezért küldte el Péter római püspök utódjával Ratti Achillest. Ezért választotta ki az Alpok világának vándorát, akinek szelleme a tiszta levegőt szereti, szemé a magasságok felé néz, lába biztosan jár a szakadékok fölött, feje sohasem szédül, az emberi dolgokat a magasból szemléli, való mértékükben részvételre méltóan törpéknek nézi, szellemével éppen

Templomi lobogók, egyesületi és dalárda zász-lók, miseruhák (palást, vértó, ciborium-kö-peny, betegellátó-tarsoly, stóla, stb.), vala-mint az összes templomi felszerelési tárgyak (kehely, pacificalé, gyertyatartók, csengők, kánontáblák, stb.) legmegbízhatóbb beszerzési forrása Romániában a

MISSIO

kegytárgy- és egyházi műipari üzlete,
Timișoara, Belváros, Püspöki palota.
Ugyanott a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelű imakönyvek, szentképek, rózsafüzé-rek, érmek, valamint jó könyvek legdusabb raktára.

ARRÓLA
VÉDJEGYRŐL
ISMERI FEL

A
Gütermann
VARRÓSELYMET

Varráshoz sokkal tartósabb a selyem-fonal, mint a pamutból készült cérna! Épügy, mintahogy a cipőn is tartósabb a valódi bőrtalp, mint a papendekli.

ő szívüket is elvitte az ünnepen Jézus Szíve elé. És azon a szép péntek napon hazament. Bekocogott az ajtón. Fia és menyé éppen asz-talnál ültek, Ebédelték.

— Eddős gyermekeim, ne haragudjatok reám. Jézus Szíve küde hozzátok. Ő nagyon erőst szeret tiőtöket és úgy akarja no, hogy én es szeresselek....

Isten Szíve győzött itt. És lett békessége a háznak. Szívek ünnepén összedobbanak a szí-vek. És Krisztus Szíve szeretetre hevíti a hideg emberszíveket.

úgy, mint testi szemével végtelen távlatokat keres és meg tud állani köszirtként, égnek és földnek mindent ledöntő zengésében is.

Vihar nyögeti a földet, fõrgeteg marcan-golja maradék tetõnket, szélvész zilálja sekély buzánkat, zimankó hordja erre-amarra meg-maradt emberi javunkat, lázak gyõtrik föld-dünk sebes testét, sűrű-sõtét köd borít háló-got szemünkre, máglyák emészõ lángja lobban föl sõtét éjszakánkban. De a pusztulás, az ön-magát emészõ õrjõngés, a vak tévelygés, az évezredek alkotásait herdáló tékozlás, a fe-neketlen züllés, a bénító tömegbutaság e roppant õzönvize fölött meg nem ingatható szilárdsággal emelkedik az ég azur birodalma felé: a pápai trón.

Egy nagy élet

A pápa most lépett nyolcvanadik évébe! Aggastyáni korról beszélhetnénk, ha nem róla volna szó, aki egy minden idők feletti rang és hatalom trónusán úgy érte meg ezt a nyolcvanadik évét, mintha az idõ elvesztette volna felette erejét. Arca változatlan maradt pápaságának egész ideje alatt s most is ugyan-az, mint másfél évtizeddel ezelõtt volt: friss, élénk és szellemes, az értelemnek és akaratnak ama csodálatos jegyeivel, amelyek emberi egyéniségének legélesebb összetevõi. A kor és földgõmb mai irányítói közül senki sincs, aki ilyen életkor magaslatáról nézhetne vissza a múltba.

A kor, amelyben gyermekkorát eltelt, olyan távoli, hogy most már nemcsak hat történel-minek, hanem valóban az is. 1857-ben született — képzeljük csak el! — még az osztrák ura-lom Lombardiájában, ódon és zsufolt észak-olasz kisvárosban, Milánó közelében. A ház, amelyben született és amelyben apjának, afféle közepes módu takácsnak mûhelye volt, ma is áll. A régi és szapora olasz kisiparos-familia negyedik fia — keresztnevei szerint Ambrus, Damian és Achilles, — aki majd az Egyház sorsát fogja szõni kezeivel, a maga kisvárosá-ban volt kisfiu, a szülõház még maig is álló szobáiban, míg a földszinten apja mûhelyé-

nek szövetségesei zúgtak. Anyai nagybátyjának besztönzésére szánta el magát arra, hogy pap legyen.

Az események rohanóak voltak a gyermekkor és az ifjuság körül. Körülötte az Unita Italiana szabaddóműves ihletésű mozgalma, a nemzeti és szociális elégedetlenségtől alaktározott Olaszország, a 19-ik század közepének festői, piszkos és koldus Olaszországa. Körülötte a nyugtalan Európa. Míg a földszinten talácsolóműhely szövetségesei kattognak a anyai nagybátyjának tanácsára a fiatal Achille Ratti kis lombard városok szemináriumába jár, azalatt felbomlik a 19-ik század első felének Európája, s kialakul a háborúelőtti európai szisztéma. Kisfiu, amikor az olasz csapatok elfoglalják az Egyházi Államot és bevonulnak Rómába s a pápa visszavonul a Vatikánba és egy erkölcsi kényszer „non possumus”-ának falai mögé. Ki sejtí még, hogy az a sötétbarna arcu, élénk és okos lombard kisfiu, aki éppen ebben az évben lépett a sanpietriói kizszenáriumba, fogja a pápaságot ebből a kényszerből és keserű izoláltságból kiemelni! De addig még évek, pápák és események fognak elmúlni.

A nagy út elején

A monzai és milánói szemináriumban annyira kitűnt, hogy tanulmányait befejezni Rómába küldték őt, a lombard kollégiumba. Innét jár a magyszerű jezsuita egyetemre, a Gregoninára, itt szerzett doktorátust, kánonjogból, filozófiából és teológiából. A nagy és nemes géniuszának, Joachim Peccichnek, XIII. Leó pápának első uralkodási éveit ezek; a pápaság a neki egyedüli földi birtokul meghagyott ódon palotátörmekéből ekkor készül új eszközökkel bontani ki hatalmát az átalakulni készülő világ felett, országhatárok, a fin de Siecle Európája felett, azzal a törekvéssel, hogy morális világhatalom bontakozzék ki a múlt század utolsó két évtizedében.

Huszonöt éves korában az egyházi ékes-szólás tanára a milánói egyetemen, teológiai előadásokat tart, de ez még nem kötötte le roppant energiáját, az érdeklődése sokoldalú, mindenekelőtt azonban tudományos. Milánó és Olaszország egyik leghíresebb intézetében, az Ambrosianában szerezte második doktorátusát és belépett az a mellé szervezett kollégiumba.

Itt szerezte polihisztori méretű, enciklopédikus tudását és kivételes szervezőképességét, hiszen egy ilyen intézmény valóságos kis állam.

Huszonöt éves volt a könyvtár szolgálataiban, harmincéves korától egészen ötvenöt éves koráig, az utolsó öt évben már mint könyvtár igazgatója s ez idő alatt ismert és jólcsengő nevet szerzett az egész egyetemes és tudományos világban, tudományos barátságokra tett szert, mert az Ambrosiana az egész világ egyetemes tudományosságának egyik legismertebb és legfontosabb kutatási pontja. Ugy tetszett, hogy élete megállt, aktivitása szétterül könyvekben és kéziratban, történelmi kutatásokban, tudományos aktaanyag kiadásában. Szórakozást és fizikai felüdülést utazásokban talált és vakmerő alpi turákban. Az első közé tartozott, akik megmászták az akkor még megközelíthetetlennek hitt Dufour-csúcsot és a Monte Rosát.

A Vatikánban

1910-ben a vatikáni könyvtár igazgatójának, P. Ehrle S. J.-nek helyettese lett, utódlási joggal s 1911 és 1914 között megosztott tevékenysége Milánó és Róma között.

Pater Ehrle visszavonulása után a Vatikáni könyvtár prefektusa lett. A könyvtáros élete tehát beletorkolt a világ egyik legnevezetesebb könyvtárának életébe s 1914. és 1918. között, míg a frontokon a világháború ágyui dörögtek, mint a Szent Péter kanonokja és számfelveti protonotáriusa tovább folytatja a vatikáni könyvtár kézíratainak katalogizálását

és közrebecsálja a katalógus 26—31-es számú kötetét. Folytatja a saját tudományos munkásságát is. A Szent Sebestény katakomba öskeresztény emlékeiről tart előadásokat és folytatja a középkori pápai hivatalok naplójának kiadását, nem sejtve még, hogy a későbbi kutatás majd az ő pápaságának hivatali történetét fogja majd feldolgozni.

A világháború alatt majdnem teljesen szünetelnie kellett a nemzetközi kutató munkának Rómában is. A Vatikáni Könyvtár óriási termei, arannyal és freskókkal kifestett ragyogó folyosói majdnem teljesen üresek voltak; a könyvtárigazgató elfoglaltságát nagyméretben csökkentette, hogy nem kellett idegen, kutató tudósok munkáját adminisztrálni, maga a Vatikán is csendesebb volt, némább, a felmerülő ügyek intézésére jobban szükség volt saját belső embereire. A könyvtár igazgatója, az előkelő nemzetközi tudományos összeköttetésekkel rendelkező kitűnő modoru, csendes, reális és nyugodt Achille Ratti így kapott meg egy váratlanul felbukkanó feladatot: az oroszoktól megszábaduló roncstól feltámadt Lengyelország egyházi ügyeinek intézését.

Az új nunciust diplomáciai működésének első napjaiban szentelték lepantói címzetes érsekké. Megbízataa később hallatlan méretekben tágult, kiterjedt az összes „hajdani orosz” területekre, másrészt a hajdani Monarchiából és Németországból a Lengyelországhoz csatlakozó összes földekre. A kato-

A pápai trónon

Az új pápa Pius nevet választotta. „Egy Pius alatt születtem, — mondta volna állítólag, — egy másik Pius alatt jöttem Rómába és Pius jelenti a béke emberét. Azért választottam én a Pius nevet.”

Barátságos egyszerűség és simaság, önmuralom, roppant szellemi méretek, tárgyilagosság és alaposág, biztosság, előrelátás és éles ítélet jellemezték a pápát. „Rendszer és nyugalom: ez az ő lény!” — mondta róla fiatalkori barátja és honfitársa, Luoldi kardinális, a palermói érsek. Amint a Times akkor írta róla: „Eltérítődje egyszerű, viselkedése tapintatos, külseje méltóságos, de bizalmat keltő. Azt a feszültséget és sugárzást kell érezni a jelenlétében, amit a kivételesen nagy ember áraszt!”

Február 6-án proklamálták pápává és koronázása után, február 12-én a Szent Péter templom erkélyéről osztotta első pápai áldását „Urbi et Orbi”, ami 1870 óta nem történt meg

likus Európa új államot nyert a semmiből feltámadó Lengyelországgal. Achille Rattinak a maga tudományos szenttelenségével, főképp pedig föllépésének méltóságával, rendkívüli személyi tapintatával sikerült elérnie azt, hogy a három birodalom területéből eggyé lett Lengyelország születési pillanatai felett már ott örködött a Szentszék gondja és a megújult ősi állam a maga alapokmányába iktatta az ország katolikus jellegét. Legkényesebb és legfájdalmasabb küldetése Sziléziában volt a népszavazás idején. Hogy forrongó politikai szenvedélyek boszorkányüstjében hogyan állhatja meg a helyét egyházi diplomata, annak Achille Ratti szolgáltatta a legszebb mintaképet. 1921-ben bíborossá nevezte ki a pápa, egyúttal Milano érsekké. Alig néhány hónapi működése után azonban tovább folytatta meredeken felszökkenő pályafutását, az Egyház legmagasabb méltósága felé...

Alig kezdődött a konklávé a francia és olasz újságokban: Milano érseke, Ratti Achille kardinális a leghatározottabban úgy szerepel, mint aki legbiztosabban számíthat a szavazatok többségére. Hat választási menet után valóban ő került ki győztesen. Az ő esetében nem teljesedett a régi mondat: „qui va papa al conclava, esce cardinale”; azaz aki mint pápa megy be a konklávéba, mint kardinális jön el onnét. Bíboros számára szüddületesen gyors karrier: az új pápát XV. Benedek csak a legutolsó kardinális kinevezések közt tette bíborossá.

ebben a formában. A Városnak — a hűlőn Rómának — megáldása bizonyos mértékig a római kérdés megoldására való törekvést jelentette be.

Első enciklikájában („Ubi arcano”) bejelentette a pápa a maga programját: tovább folytatni XV. Benedek terveit és célját a „Pax Christi in regno Christi” nagy jelszó alatt. Impozáns ennek a belső eszménynek intézkedéseiben megnyilvánuló külső megvalósítása, szinte hasonlatos egy dóm egymás mellé csatlakozó iv-rendszeréhez.

Az 1925-ös jubiláris évben jelent meg az építmény alapját megvető bulla, amely az egész emberiség egymással lassan összekapcsolódó és a barátság vagy ellenségeskedés polaritásaiba jutó földgömb felett bejelentette Krisztus Királyságát. Két liturgikus jellegű bulla után bejelentette a Katolikus Akciót, a hívők bekapcsolását az Egyház és sajátos belső szervező munkájába.

Katolikus Akció

A kérdés egyik legnagyobb szakértője, Bertram bíborosérsek így határozta meg a Katolikus Akciót: „A Katolikus Akció egyetemes és közös tevékenysége minden katolikusnak, tekintet nélkül arra, hogy mi a koruk, nemük, szociális állásuk, képzettségük, nemzetiségük vagy politikai pártállásuk, míg az utóbbi a katolikus erkölcsi törvénynek megfelelő és tagjaitól nem követel arra való szembehelyezkedést; röviden olyan akció, amely magában foglalja minden ember egész magán- és nyilvános életét és mindkettőben az Egyházhoz való tartozás teljességét követeli meg tőle. Életének odaadó jámborságát, makulátlan életét, azaz olyan dolgokat, amelyek szükséges fundamentuma és céljait képezik az Egyház apostoli tevékenységének”. Nem lehet elegendő irni arról, hogy a Katolikus Akció mily mértékben adott fordulatot az Egyház életének. Későbbi körök legnagyobb stílusú egyháztörténeti írás számára legfontosabb az a feladat, hogy a gondolatnak forrásait, a nagy pápában való megérzést, felbukkanást és megvalósítását kinyomozza és elegendőképpen méltassa. Klasszikusan fejezte ki Faulhaber bíboros, a nagy biblikus, aki az Evangélium egyik jelenéhez kapcsolódó fantáziájával mondta a

Katolikus Akcióról: „Az annyiszor hasztalanul kivetett hálók és sikertelenül hosszú és csüggesztő éjszakája után végül ujra a mélybe vetetett a háló, a világ katolicizmusa mozgásba jött és csodálatos eredményeket érlel meg.”

A Quadragesimo Anno

Ezt követte a már múltán világhírű és fel nem mért jelentőségű Quadragesimo Anno, amelyet XIII. Leó nagy enciklikájának, a Rerum Novarum-nak 40 éves évfordulójára adott ki és amelyben kiegészíti a Rerum Novarum elveit és eszményeit, leszögezi az Egyházat a szociális reform gondolata mellé. Az Egyház ma a szociális igazságot minden országban sokkal hatalmasabb erővel képviseli, mint múltó csoportok és erők és olyan roppant erkölcsi súlyt nyert általa, amely szinte páratlan az Egyház morális diadalai között egymagában is elsőpörhetetlen erővé tette a pápaságot.

A Quadragesimo Anno-ban XI. Pius a leggigantikusabb igényt jelentette be, amit a pápaság valaha is hangozathatott: az egész emberiség társadalmi és gazdasági szerkezetének újjászervezését és rendezését. Az eme irányból felfukadható mozgalmak és erők tulajdonképpen még ma sem bontakoztak ki a katolikus társadalmakban a maguk teljességében, de máris megmutatkoztak azok a körvonalak, amelyek leendő sikereit és — kétkelés nélkül lehet állítani — világtörténelmi jelentőségét előre mutatják. XI. Pius ezzel az enciklikával belépett a világtörténelem legnagyobb pápáinak sorába, a Quadragesimo Anno gerjesztette mozgalmak és reménykedés, a hit, amellyel fogadták: megmutatták, hogy az egész világ a pápa szavától várja az emberiség egyetemes válságainak megoldását még egyéb viszonylatokban is.

A pápai szék tekintélyének növeléséhez,

BUDAPESTI

rokonához szállni kényelmetlen idővesztéssel jár és nem is olcsóbb, mint a kítűnő hírnek örvendő, 10 éve fennálló.

WINDSOR PENSIO

Vilmos császár út 7. II—III—IV.

Andrássy-ut sarok 35 ujonnan berendezett hideg-melegvízes szoba. Ellátás nélkül is

Idő szerű árak!

eddig nem is sejtett mértékben hozzájárult, hogy megoldotta a római kérdést, amely már hatodik évtizede vajdott a Vatikán és Olaszország között. A pápa ugyancsak a *Citta del Vaticano* parányi területe felett élvez teljes uralkodói szuverenitást, de azzal, hogy beéri ily csekély területtel, roppant erkölcsi presztizst szerzett a pápaságnak az összes kormányok és népek előtt és főképp az olasz katolikus életből távolította el a további fejlődés eddigi akadályait. *A lateráni egyezmény* igen nagy jelentőségű volt a fasiszta Olaszország további belső fejlődése szempontjából is. Súlyos lelki terheket emelt le az olaszok lelkiéről és megszüntetett szerencsétlen lelki kettősödést, az olasz hazafiságot és a katolicizmust ezek után mesterként érőkkel sem lehet a lelkekben egymással szembeállítani. Az egész egyháznak és egyúttal az olaszoknak ünnepi eseménye volt, amikor XI. Pius, aranymiséje alkalmával elhagyhatta a Vatikán területét.

A teljes egyházi Kodex

Nagy alkotása az egyházjog teljes kodifikálásának befejezése. A munkát még X. Pius indította el, a tovább folytatás XV. Benedeknek még a világháború súlyos feladatai között is egyik legnagyobb gondja volt s annyi új megmozdulás elindítása közt égető szükségessé érezte XI. Pius is; *e munkában hűséges munkatársa volt Serédi Jusztinián, akit ő nevezett ki bíboros érsekké és Magyarország hercegprímásává.* A nagy egyházi jogi munka befejezésénél szinte több volt, hogy az új kodex érvényét kiterjesztette a keleti egyházakra s századok óta bonyolódó egyházi jogi káoszban kezdte meg a rendteremtés munkáját, sőt megvetette első nagyméretű reális bázisát az unionizmusnak is. Az egyházba eddig lassankint visszazivárgott apró keleti szakadár egyházak teljesebb beolvadása ezzel biztosítva van és az intézkedések további reményt nyújtanak arra, hogy a többiek visszatérése és beolvadása nagyobb lendületet kap. Egészen csodálatra méltó, hogy az egyház problémakájának egész területén működő pápa erre a kérdésre is annyi súlyt tudott helyezni, hogy személyének és uralkodásának külön jelentősége van az eddig elhanyagolt keleti egyházak számára, amelyek az unionizmus pápájának nevezik.

A Casti Connubii

Egyetlen pápa sem volt, aki ennyiféle irányban végzett volna ennyire uttörő munkát. Az ujkori pápák közt egész különleges a jelentősége a szerzetesrendek felé, mint az observantia sürgetőjé és helyreállítójá. A társadalom-megújító munkálkodásban a Quadragesimo Anno mellett sem elhalványuló szerepet tölt be a *Casti Connubii* enciklika; minden felforgató iránnyal szemben ebben az enciklikában jelölte meg a pápa azokat az alapelveket, amelyekkel a családi élet az egész világon megrendült alapjait és formáit az egyház szellemében és egyúttal a mindenkori érvényes természetjog alapján helyre lehet állítani.

A kor tömegmozgalmai az Egyháznak egy rendkívül fontos funkcióját, az Egyház tanítói hivatását vonták kétségbe és több oldalról is megkísérelték azt, hogy elvegyék az Egyháztól a jogot és lehetőséget, hogy az új nemzedéket a nyilvános iskolák keretén belül vezessék be a hit igazságaiába. Az ez ellen való tiltakozást jelentette be a szintén jelentős „Divini illius Magistri” kezdetű buliával.

Az egyházpolitikában korszakot alkot a konkordátumok nagyjelentőségű rendszere; egymásután kötött az Egyház javára egyezséget a legkülönbözőbb államokkal.

Ma már egészen kontinensek és századok felettiek azok a méretek, amelyek közt a nagy pápa él és munkál; egy-egy intézkedése azt sejteti, hogy látja mindazokat a problémákat, amelyek elé az Egyház és emberiség a jövőben haladnak; színes fajok problémáit, azoknak a mi kulturánk körében való részvételét, az emberiség sorsába való beavatkozását. Ebből a szempontból intézi a *missziók ügyét.* Hogy a színes fajok nemcsak technikai kulturát sajátíthatnak el, hanem beléphetnek az európai népek lelki közösségébe is, ez az általa irányított missziómunka érdeme lesz.

Alakja már életében is történelmi lett. Csak az Egyház keretein belül, annak hatalmával lehet ezt a súlyt és eredményt elérni; így lebegni kontinensek, országok, kultúrák felett, ki nem fáradva, időtlenül, most az emberiség ujjonsgása közt, hogy *Szent Péter kétszázhatvanhatodik utódát* így novelevan évvel a vállán is töretlen erőben üdvözölhetik.

DIAMETAN füstölőszer

elpusztítja a

háziélősdieket, poloskákat, bolhákat, tetveket, konyhasótányokat (svábbogarakat) stb.

Nincs szükség semminemű készülékre!

Nincs robbanási veszély!

Használati utasítás minden csomaghoz mellékelve van

„Bayer” I. G. Farbenindustrie Actiengesellschaft Abt.: Pflanzenschutz, Leverkusen a/Rh.

Romániai vezérképviselő: Pharma, Studerus & Co. Bucuresti I. Str. Brezoianu 53, Telefon 3-92/86.

A fehérek rémnapijai Addis-Abebabában

Addis-Abebabában élő dr. Kerestély Irma tanárnő cikkeit többször közöltük, melyekben Abessziniáról és főképpen Addisz-Abebáról írt. Dr. Kerestély Irma Odorheiu megyében született székely. Még fiatal leány volt, amikor szülői Clujra költöztek és nővéreivel Olgaival és Margittal főgimnáziumi érettségit tettek, aztán a cluj egyetem tanári diplomát és filozófiai doktorátust szereztek. Kerestély Irma 1912-ben még Oradeán volt tanárnő. Majd férjhez ment és férjével együtt mentek ki a háború után Abessziniába, Addisz-Abebabába, ahol férje mérnök volt, ő pedig egyik francia iskola tanárnője.

Még áprilisban arra kértük dr. Kerestély Irmát, hogy írja le lapunk olvasó részére azokat a nehéz napokat, amiket Addisz-Abebabában át kellett élniök a nagy harcok, a város feladása s az abesszák fehérgyűlölete idején.

Kérésünkre most érkezett meg Kerestély Irma válasza, melyet május 10-én keltezett, tehát egy hónapba került, míg hozzánk jutott az érdekes drámai erővel megírt tudósítás, amelyet teljes egészében az alábbiakban közlünk.

Addis-Abebaba, 1936. május 10.

Április utolsó napjait éltük. Feszült figyelemmel kísértük az eseményeket, amelyek előttünk fölött is dönteni voltak hivatva. El kellett találni az időpontot, amikor a menekülés nemcsak szükséges, hanem lehetséges.

Megjöttek — vert hadaik roncsaival — az északi seregek vezérei: Rasz Kásza, fitaorári Birru. Rengeteg csoportokban lézengtek az utcán ezeknek emberei, ők maguk a Gibiben húzódtak meg. Nem volt tanácsos fehér embernek az utcán mutatkozni, ellenséges pillantások mérték keresztül s fenyegető hangok hallatszottak feléjük.

A követségek megnyitották kapukat honfitársaik és védetteik előtt, de nem utasítottak vissza senkit sem, aki kapukon belül keresett menedéket. Voltak aggodóbb természetű, gyengébb idegzetű emberek, főleg nők, akik már előbb kiköltöztek a követségre. A többiek is, kik a vihar kitörésének idejét még elérkezettnek nem érezték, kis féltett holmijaikat, irataikat kiszállították a követség pincéibe. A francia követség egész sátor-város keletkezett, 2-3000 ember szorongott kinn a szabad ég alatt. Utcasorok számozott sátrakkal.

Ugyanígy az angol követségen is, hinduk, arabok, örmények, görögök, 3-4000 ember.

A városban a rendőrség még a helyén állt s a rendet igyekezett főtartani, de szörványos éjjeli betörések híre nyugtalanította már a kedélyeket. Városzerte sirató ember-csoportok vonultak, a hadban elesett hozzátartozóikat siratták jajzató m. etekben. A szomszédok — csupa abesszák — nagy jajgatással, az ő szokásos ritmikus sírámaikkal töltötték meg a levegőt. Messziről, a mezők felől, mint vészeselemek háborgását, mint nagy vezeknek zúgását, hozta a szél sok-sok ezer ember zsongó hangját. Figyelő fülbe mély elfojtott szenvedélyek zsongása hullámzott a levegőn át, valami kimondhatatlan, nehéz energia feszülése.

Megdördülnek az utcán a fegyverek

Még alkonyodni sem kezdett, feldördültek a lövések, mint szétszórt síkolyok. A város területén belül, békeség idején 60 tallér pénzbüntetés terhe alatt tilos volt a lövöldözés, most — majd itt — majd ott hangzott el egy-egy dördülés.

Mi az? Miért lönek az emberek?

A meghalt rokonok, barátok tiszteletére adnak le egy-egy lövést.

Estőnként a lövések egyre sűrűbbek lettek — egyre makacsabbul, egyre szenvedélyesebben hangzottak el a holtak tiszteletére kilőtt golyók. Szóltak egész éjjelen át, egy-két órai megszakítással. Töltött fegyverrel feküdt le már a napokban minden fehér ember. Aki tehetett, kinek rokonsága, baráti köre volt, többen költöztek

össze, hogy esetleges támadásnál védehesék magukat és családjukat. Az éjszakai nyugalom egy-két óra szendérgésre zsugorodott össze, s minden hajnalban boldogság volt látni, hogy az éjjel elmult vész nélkül.

Titokban jön a császár

Április 28-án éjjel titokban megjött a császár. Titokban jött, de mindenki tudta, híre járt, hogy az angol követségen szállásolta el magát, hogy az olasz támadás palotájában ne érje. Az estől reggelig tartó lövöldözés mind hevesebb-hevesebbé vált, mintha megittasultak volna saját lövéseik zajától!

Május elején már délután kezdődött a lövöldözés, a sötétség beállta előtt sortüzelés, gépfegyverkattogás is vegyült a puskaropogás zenéjébe. — Éreztem, a döntő pillanat elérkezett. Ez az éjjel nagy dolgoknak lesz hozója! Többen voltunk a házban: egy magyar orvos a feleségével, egy magyar bankhivatalnok és én. Ha nem lehet aludni, ébren kell tölteni az éjjelt, nehogy ágyban találjon a veszedelem.

Minden fegyvert, ami a háznál volt, megtöltöttünk, vadászkeszketek derekunkra kötöttünk s Isten kegyelmébe ajánlottuk lelkünket.

A fegyverropogás szünetet nem ismert, minden oldalról hangzott a dörgés végeszakadatlanul. Alig pislogó lámpa mellett, hogy a világosság célt ne adjon, töltöttük el úgy az éjszakát. Éjjel előtt nagy sürgős-forgás az utcán. Ovatosan kinéztünk, a kapu kőhálványához lapulva, hogy a sívító folyó ellen védeve legyünk. Az éjszaka sötétjében, a világítatlan utcán autó-autó után rohant lefelé a lejtős úton, ki az állomás felé. Hová rohannak? És kik? E szokatlan időben? Ilyenkor vonat nem indul! Vonat csak kétszer indul egy héten és soha ebben az órában! Az autóbogás tartott-tartott, sűrűn egymás után, mint libegő ijedt emberek! Érezni lehetett, hogy remegő lelkek szívdobogása forgatja a kerékeket. Majd a zajuk elhalt. Talán vidékre szállítják féltett holmijaikat az abessza főnökök?

Menekül a császár, jön a veszedelem

Éjjel után vonatsípólást hozott föl az éjjeli szél. Ki utazhatik ilyenkor és hová? Kettőzött éberséggel tartottuk föl a fáradságtól nehezült pilláinkat. A kritikus időpont még hátra volt! Az abessza hajnali 3 órától kezdve szokott betörést rendezni, hajnali háromtól hatig kell még vigyázni, s ha Isten elhozza a reggelit, ki-megyünk a német követségre, volt a szilárd elhatározás. Három órakor esni kezdett az eső. A hó, mindent elsöprő, áldott trópusi zuhatag! Mennyi megnyugvás szállt a zuhogó vizáradat minden cseppjével! Ilyenkor abessza nem fog támadni!

S eljött a reggel, a nagy eső után fölszálló

sűrű kódéval meghozta a fölvilágosítást az éjjel történetekre. A császár, a kormány és az összes főemberek elutaztak, a rendőrség elhagyta helyét! Nincs veszteni való idő! A legközelebbi autóállomásról autót ide s ki a követségre, míg a fejhagyott nép a helyzetre rá nem eszmél! Sikertől autót kapni, rajta, induljunk! Melletünk haladt el az állomás felől fölfelé jövő lovasgárda. Szép rendben vonultak, még egyiküknek sem jutott eszébe belénk lőni, ahogy elshantunk soraik mellett. Szerencsésen, minden akadály nélkül értünk ki a követségre, csak az út mentén levő kertekből hangzott szakadatlanul a fegyverroport. Most már reggel is lőttek!

A köznép többsége még nem tudta, hogy császár nélkül, kormány nélkül maradt, de az egész hosszú útvonalon sehol, egyetlen rendőri helyén nem állt. Mikor beértünk a követség területére, még nem tudták az éjszakai eseményeket, mi vittük hírül a császár és kormány elmenekülését és a rend fölbonlását. Szavainknak kiszáradtatva nyomatékot adott a követség szomszédságában is ropogni kezdő fegyverraj.

Biztonságban a követségek épületeiben

A követségek, így a német is, a városon kívül, egy negyven-ötven holdnyi területen fekszik. Nyugaton és éjszakra magas dombor tekint le rá, keleten egy úttal határos, mely kigyózó vonalban fut föl az olasz követség felé s onnan a hegyekbe. Déli oldalán van a főkapu s körkerítése, mely a domborral párhuzamosan halad s attól egy mély vízmosás választja el. A követségi terület alig száz méternyire van a dombtól, mely fölötté uralkodik. A többi oldalokon kis drótkerítés mutatja, de nem védi a követség területét.

A német nők legnagyobb része az utóbbi napok izgalmainak hatása alatt már kiköltözött a követségre, a miniszteri lakás táborra alakult át. Mi, sátrunkat a részünkre kijelölt helyen, a keleti oldalon, az olasz követséghez vezető út mellett üttöttük föl.

A német kolónia népes, azonkívül osztrákok, magyarok, bolgárok tartoznak a védnökség alá, de védelmet kért és talált sok görög, örmény, sőt abessza is, kik az anarchia borzalmai elől a követség nimbuszában kerestek védelmet.

A sok ember élelméze meg volt szervezve, hiányt senki sem szenvedett. A követség védelmét a jelenlévő férfiakból megszervezték, állandó őrséget állítottak a kapuhoz és a veszélyesnek látott pontokra, állandó járőrök cirkáltak a kerületekre osztott területen.

Mint mikor a lappangó tűz nagy füstöt eresztve, lángnyelvét végül kidugja, s ahogy föllobogva élénken ragyogva harapózik tovább mind elevenebb fényvel, úgy lobbant föl és harapózott el a sokáig lappangó szenvedély az abessza lelkekben. A lövöldözés egyre erősödött, egyre fokozódott. Sívító golyók röpültek fölöttünk, mellettünk, bele-beleüdvöve egy fába vagy közelebb-távolabb a földbe fúrva a fejüket. Számon vettük egymást: itt van-e minden magyar? Nincsenek. Hiányzik még ez, meg az. Kérésünkre fegyveres szolgálát és teherautót adott a megbízott miniszter. Többeket szedtek így össze németet, magyart, kik házaikba szorulva már nem menekülhettek volna.

Voltak olyanok, kik golyózáporban a következő éjjel leple alatt kuszva jöttek ki az égő városból. Éjjel-nappal szakadatlan fegyverraj közt éltünk s hajnal felé, ha egy órára csökkent, a csend még féltelmezebb volt. Mit csinálnak, ha nem lőnek? Mit mikor a gyermekek nagyon csendesek, valami nincs rendjén, úgy gondoltuk mi is, miben török a fejüket, ha nem lőnek?

Arra gondolni sem lehetett, hogy föltényük majd csak kifogy. Milliósámmra volt az, tudtuk, hogy a dombon lövöldöző szomszédok teherautón újabb tölténytömeget hoztak maguknak. A német követség napirancsa volt, nem lőni, míg a követség ellen direkt irányuló támadásról nincs szó.

Osszefognak a követségek a védelemre

Igy telt el szombat és vasárnap, a nappal is, az éjjel is, ruhában, lábbeliben, álmatlan szemmel vigyázva, a férfiak előbb két óránként váltott őrségen, majd, mikor minden férfi befutott, 4-5 óránként váltott őrségen. Az európai követségek nem rendelkeztek katonasággal, csupán az angol, ahová már hónapokkal előbb jött Indiából a penzsbab ezred egy százada, 150 hindu katona, egy alezredes parancsnoksága alatt, az angol követség és bank biztosítására. A zendülés kezdetén egy osztály a bankot megszállta, a többi állandó készenlétben állt, a többi követségek védelmére is. Minden őrsében megjelent egy teherautó katona egy tiszt vezetésével, a különböző követségek előtt, meg tudni a helyzetet. Fényjelzésben állapodtak meg, mellyel támadás esetén értesítés jöhet és mehet.

— Hol vannak az olaszok? — Nagyon messze! — hajtottuk le megadással a fejünket!

Május 4-én este, mikor a sötétség már szétterjesztette szárnyát a szenvedélyektől fölborított lakosság fölött, 7 órakor, már nem az eltevedt golyók sívítottak el mellettünk, fölöttünk, hanem sűrű tömegben ránk irányítva kezdtek hullani.

— Lövök a követséget!

Az angol követség felől, vészjelző színt adtak le.

— Vigyázat! Támadást fognak intézni a követség ellen!

A cirkáló járőrök sorba járták a kerületükhöz tartozó sátrakat és a nőket, gyermekeket a miniszteri háza parancsolták. Az őrhelyeken levő férfiak pedig felelték a kívülről lövők tüzeire. Falakon, ablakokon keresztül süvített a golyó, székek lába alatt és fölötté.

Az asszonynépséget a pincébe terelték.

Idegfeszítő pillanatok következtek!

A világosságot eloltották s sötétben szorongott ott a sok asszony, gyermek. Egy nő megőrült, ideggöröcsös fogai közül alig lehetett kiszabadítani szomszédja ujját, mások jajveszékelve hangosan sikoltottak, gyermekek visongtak. S kinn dörgött a puska, kattogott a gépfegyver. Gyermekek asszonyt cipeltek le, fekvőhelyével, másik beteg asszonyt nyugvószékre, s a sötétben, visszafojtott lélekzettel figyeltünk ki a fegyverzajtól hangos sötét éjbe.

Majd jött a jelentés, a veszély elmúlt, ki-ki mehet helyére! Ki, — az esőverte sátor alá, — a golyók sípolása közé. A fegyverraj nem hagyott föl, de a követséget magát nem lőtték már! Es a reggel eljött végre! Megtudtuk, hogy az amerikai és belga követségek ellen támadást intéztek az éjjel, de visszaverték őket.

— Hol vannak az olaszok?

— Még nagyon messze!

Nos, a jövő éjjel el fog dőlni sorsunk! A város ki van már fosztva, a nép jól tudja, hogy a követségeken van a legtöbb fehér ember értékes holmija. Bő zsákmányra ott van kilátás! Egy halomra van szűfolva a sok fehér ember. Ott van bő aratás!

Isten kezében vagyunk, az Ő igralma felettünk s vártuk megadással, ami ki lesz ránk mérve.

A magyar kormány távirati kérdése

Napirancsban adta tudtúl a német miniszter a magyar kormány táviratát, aggodó kérdés: — Mi van a magyarokkal?

Oh, áldott pillanat! Könnybe lábbadt szemmel tekintettünk ég felé. Mennyi melegség futott át elkinzolt lelkünkön! Az édes, a szeretett,

a hű Haza gondol reánk! Mennyi erő az összetartozás kapcsában! Oh, nincs távolság, hol a szívek együtt dobbannak! A nemzeti szellem ki-terjesztette védő karját felettünk! Köszönet. Hála! Mennyi vigasz! Pár perc mulva otthon tudják már: élünk.

Ti könnyes szemű jó öreg anyáink, aggódó lelkű testvéreink, rokonaink, barátaink, a ti lelketek rebegeése, szíveteknek dobbanása ide hangzott felénk a golyólyukkatta sátor alá!

Az első olasz repülő s a zóna a csapatok

Délelőtt megjelent egy olasz repülő, mely a követségek fölött keringett. Talán vigaszt hozott! A belga, angol, német követségek közel fekszenek egymáshoz, fölöttük szálldosott, de jól látható az égő város füstjét, lángját, s hallhatta a percig nem szűnő fegyverzajt. Majd elrepült. Egy sóhajit küldtünk utána. Délfelé újabb két olasz repülő, — keringtek, keringtek, majd tovaszálltak. Négy óra tájban a távolból tompa dübörgés zaja. — Mi lehet az? Végig futott az elkinzolt emberek közt: megjötték az olaszok! A hír első szavának senki sem akart hinni. — Lehetséges volna az? — Lehetséges volna az, hogy vége a szenvedésnek, hogy vége a rettegetésnek a legundokabb halál rémétől, az esze-veszett abessza késétől szédaraboltni, elevenen megnyúztatni!

Lehetséges az? Mindenki saját szemével akarta látni őket! A kapu felé siet férfi, nő.

Valóban jöttek! Jöttek, jöttek, végeláthatatlan sorokban, autókban, teherautókban! Fáradtak voltak a szegény fiúk, ók is, látszott arcukon, hogy nehéz napok állanak mögöttük is! Jöttek, jöttek, egész éjjel döngött a föld a vasszekerek terhe alatt, a német követség kapuja előtt, a telek mellett fölfele kigyózó úton az olasz követség területére. Míg az est le nem szállt, messzelátóval látni lehetett a környező hegyek tetején az ezernyi sátrat!

Az abessza lövöldözés halkult, de meg nem szűnt. Uj hangú gépfegyverek kattogása szólalt meg s nyomában itt is, ott is, elhalt az ismerős fegyverzajt. Megkönnyebbült lélekkel tértünk nyugovóra, annyi sok éjjel után először.

Keresztély Irma dr.

Daloló Hegyország igazi arca

írta: Rády Elemér

Valahányszor egy-egy szlovák könyv kerül a kezembe, mindig fel-feltörnek bennem azok a gyermekkori emlékek, amelyeket sok évvel ezelőtt Hegyország adott nekem és amelyek észrevétlenül oltották belém egy életre Hegyországnak és népének szeretetét.

Most is, amidőn egy legújabbban megjelent szlovák költői antológiát lapozgatok, felszakadnak a boldog gyermekkori emlékek zsilipei s az apró kis élmények zuhataga néhány percre előnt bennem mindent. Egy érzem, hogy most is ott ülök a kis gyermekszobámban, mellettém édesanyám varrogat s egyszerre csak mélabús vontatottsággal beszűrődik egy-egy hegyországi dal melódiája. Kint a konyhában a szlovák cselédség dolgozik és énekel. Valami ősi sláv melankólia van ezekben a dalokban. Gyermekek vagyok még, nem értem a dal fojtott érzéseit, csak azt érzem, hogy az én lelkemet is magával ragadja valami nagy fájdalom, valami megfoghatatlan érzés lesz urrá rajtam is. A dal száll tovább. Tycse voda, tycse... hallom, egyre hallom most is. És ugyanugy mint akkor, most is szeretném együtt énekelni azzal a szökehajú, valószínűtlenül kékszemű parasztleánnyal ezt az egyszerű és mégis meg-rázó dalocskát.

Olvason a fiatal szlovák poéták verseit és újabb és újabb élmények szakadnak fel bennem. Lélekben megint ott ülök a kis falusi templomban. Elöl ülnek az első padsorban s mögöttünk tarka ünneplőben a falu népe. Egyik oldalon a férfiak, a másikon a nők. Felzúg az orgona s rá vontatott, éles hangon valami régi-régi sláv egyházi ének tör fel az ajkakon. A nők magas szopránja és a férfiak tenorja eggyéolvad egy nagy fohászokdássá. Most, hosszú esztendő után értem meg azt a mély hatást, amit ezek a vasárnapdeléltői falusi misék tettek rám. Most értem csak meg, hogy akkor egy népnek lelkében mélyen gyökerező vallási áhitat feltörésének voltam a ta-

nuja. Szeretnék most is vissza-visszatérni abba a kis dimbes-dombos szlovák faluba, szeretnék megint odaülni a régi templompadba és az Otese Nás feltörő hangjaira együtt emelkedni ezzel a néppel, fel, fel egészen a magasba.

Amint most az új szlovák költők verseit olvasgatom, ugyanazokat az érzéseket érzem, mint egykor régen. Megkísérlem függetleníteni magamat a gyermekkori emlékektől. Nem megy. Ezekben a modern versekben is ugyanazok a fojtott érzések lüktetnek, ugyanaz a sláv melankólia sír fel, ugyanaz a vallásos lélek fohászokdik Istenhez, mint a régen hallott szlovák népdalban.

Olvason Hegyország új dalait és csodálatos felfedezésre jutok. Megérzem, hogy ez az új költészet, ha a szimbólizmus, expresszionizmus, impresszionizmus és a felsorolhatatlan izmusok tömege között bukdácsol is, ha formái forradalmakért is harcol, lényegében legtitkosabb hajszálereivel annak az ősi szlovák népleleknek dús életmedveiből táplálkozik, amelyből azok az egyhangú és mégis

**Megnyílt
Remeten**
a Bihori Svájcban a
**Szikszay és Fónagy
Pensió**

villanyvilágítás, telefon, strandfürdő,
tenniszpálya, állandó orvos. — Vasutá-
lomás Valea Iadului. — Minden vonat-
nál sínautó

szívigható dalok fakadtak. A forradalmár új nemzedék nem tud elszakadni az ősi népi lélektől. Ha a városról, ha a nyomorról irnak, a kis szlovák falu szelleme kísért közöttünk. A nagyvárosba szakadt poéta versében ott érezzük a Tatra tövének hívó szavát:

„Késő van, már nem emlékszel?
Csúcsról néz a hold feje,
Mintha néma, halott, sápadt
Arca ide intene“

Es a falusi kis templom suhanó szelleme is végig kíséri ezeket a költőket. Egy részük behullt a modern szabadgondolkodók táborába. Megpróbál ateista lenni, megkísérli elszakadni a vallásos szlovák lélektől. De nem megy. A mélyen gyökerező vallásos hit, a szlovákság istenhite feltér lelkében s egy magányos órán fohász szakad ajkán:

**Megaláztattak, szegények Istene,
Fogadd kegyesen szomorú imám!
Nagyúr, mert Istene vagy kicsinyeknek,
Lásd meg a legkisebbet lábaidnál,
Ahogy némán a szemével panaszoja
Szánalmassága mérhetetlen terhét!
Erdemtelenül fetreng a föld porában
Minden teremtményed között szánalomra leg-
[inkább méltó:
Oltárodra nem tett szelid galambot soha,
Megkínzották sebet olajjal nem kente be,
Feltámadás dícsőségén nem újjongott harang-
[szóval
Ó, szegények, aláztottak Istene!**

Érdekes ennek a mai fiatal szlovák költőgenerációnak az arca. *Nem tudja megtalálni teljesen önmagát.* Küzd, hánykódik az ősi szlovák hagyományok és az új kultúrhatások között. Új hatások, új irányok vetették ki polipkarjait, de a lelküket láthatatlan, de erős szálakkal fogva tartja a falu, az ősi szlovák közösség szelleme.

A fiatal szlovák poéták nem vesztik el lelkük igazi énjét. Vissza-visszajárnak a ködös, dimbes-dombos szlovák falvakba s le-leülnek a régi kemence padkára s mint egykor, kisgyermek korukban, most is szeretettel hallgatják a nagyapák, a „gyegyecskók“ rejtelmes régi meséit, amelyek akkor születtek, amikor a család őshajjú nesztora még mint daliás legény vígan élte az erdei bacsák hegyi életét, vagy esztendőkön keresztül mint drótos, vagy ablakos járta az idegen országokat. Ezek a nagy vándorlások ezer élményt, ezer új benyomást hoztak az eldugott falvakba, ezek aztán esztendőről-esztendőre színeződtek, legendává nőttek, amikor a városba szakadt unoka ismét visszatér, már színessé díszített hősi, kalandos mesével fogadják.

S így születik meg aztán az a hol csapongó, hol meg fáradtan borongó mesevilág, mely a szlovák irodalomnak egész alaphangját megadja.

Ma már alig-alig tud egy-egy „deli legény“ mesze idegenbe jutni, hogy hosszú hónapokon és esztendőkön keresztül kemény munkával szerezzék meg egy új családi fészekrakás első alapjait. De a régi-regi időknek emlékei tovább élnek. Ebből az ősi erőforrásból táplálkoznak azok a fiatal szlovákok, akiket a rohanó élet a nagyvárosok forgatagába sodort, akik ma ott élnek Prága, Pozsony, Brünn hatalmas palotái között s akik fájdalan érzik, hogy ez a kövilág egészen más, mint a bércek és erdők közötti kis hegyi falu csendes, nyugodt, álmadozó világa. Érzik, hogy szellemük idegenül vergődik a nagyvárosban, szentimentalizmusra hajló lelkük visszakivánczol az igazi Hegyországba.

Es a fiatal szlovák intelligencia belső vágytól hajtva esztendőről-esztendőre vissza is tér az ősi falvakba, néhány napra felölti az ősi halinát, ott megy nagyapjával és nagyanyjával azokon a festőien szép és tiszta áhitatot lehelő hegyi körmeneteken. Így őrzi ősi szlovák hagyományait, így merít erőt a régi népi szellemből, amidőn új idők új harcaiba indul. Ez a szlovák falu, a rejtelmes Hegyország minden szlovákokat egy életre elkísér és ez a vissza-visszatérő emlék örökös, hogy Hegyország fiait el ne vesszenek a város köveinek és embereinek tömegében. Mert Hegyország fiait a nagyvárosok forgatagában még idegenül és gyámoltalanul állanak. Valami bi-

„A válasz
kevésbé fájdalmas,
MIÓTA MEG-
SZOKTUK, HOGY
LEÁNYUNKAT
MINDEN VASÁR-
NAP TELEFONON
FELHÍVJUK“

**Az egyetlen leány, a család szemé-
fénye, férjénél van egy birónál Cer-
nautiban — ki tudná kifejezni azt a
melankoliát, azt a napról napra nö-
vekvő vágyódást a szülőknek szere-
tett gyermekük után?**

A telefon megszünteti a távol-
ságot, közel hozza egymáshoz
az elválasztottakat, az emberi
hangot a maga természete-
ségében közvetíti, minden
árnyalatával, színével, barát-
ságos hangsúlyával.
Ki tudná pénzben kifejezni az
örömet, hogy ezer és ezer ki-
lométernyi távolból hallhatja
azok hangját, akik Önnek ked-
vesek? Egy hatalmas szervezet

— 3200 ember, akik éjjel nap-
pal buzgón és lelkiismeretesen
dolgoznak — megszerzi Önnek
ezt az örömet, mindent meg-
tesz, hogy a román telefonszol-
gálat tökéletes legyen, hogy
hangját a lehető legtisztábban
nemcsak az ország egyik szélé-
től a másikig, hanem nagyobb
távolságokra is, országokon és
tengereken keresztül vigye.

SOCIETATEA ANONIMĂ

ROMÂNĂ DE TELEFOANE

zalmatlanság van a szlovák emberben a város
lélent. Talál megmagányosított ősi életformának
öntudatlan tiltakozása ez a nagy kőtenger

A fiatal poéta pedig talán az idegen mo-
dern szellemre gondolt, amikor fájdalmasan
panaszolja, hogy Istentkereső, mindig fájdal-
mas lelkét nem értik meg, amikor lélekből
fogant nótáján, amelyben Hegyországnak és
népének öröme, fájdalma benne van, moso-
lyognak:

Nem is egyszer, sőt nem is kétszer
Jártam nálad lelki dalért...
...Nem is egyszer,
sőt nem is kétszer jártam érte.
De a szeme csak nevet,
Szája harsány kacagással
Eldalolta az énekét.

Nem szeret az, aki nevet.
Komoly dolog, ami égi.
Harsány zengő kacagás a
Dalok szárnyát összetépi.

Legkomolyabb szép dalomat.
Mert kacagtál, elvesztettem,
Elvesztettem. Aztán lassan,
Nagyon lassan hazamentem.

Ha az új feléértető fiatal szlovák nemze-
dek írásait olvassuk, sokszor úgy érzi az em-
ber, mintha az új szlovák lélekből eltűnt volna
az érzélem, s a végtelent kereső fiatalokat már
pusztán a népi élet kérdései érdekelnék. De
amint gondosan lapozgattam a könyvet, egy-
egy sorban, egy-egy elrejtett szóban egyszerre
csak kitör az a sokszor szentimentalizmusig
táguló érzelmesség és igazi vallásosság, amely
mélyen benne él a szlovák lélekben. Ez az ősi
szlovák szellem, amely mindig külön, önálló
szlav néppé teszi s amit elfojtani, eltávolítani
nem lehet.

Hegyországi Fülemben cseng dalod: Tycese
voda, tycese... Csörgedez a patak, csörgedez.
Ide, felém hozta borongó lelked zenéjét. Hal-
lom dalbafoglalt sóhajtasodat, lelked forrongó
vágyait, örökké töprengő lelkedet megértem
s újra érzem, hogy a távolból is küzdő, ver-
gődő népeddel együtt szeretlek. Erzem, hogy
bérceid, nótáid, rejtelmes meséid, tarka, színes
ruhákban járó fiaid és leányaid szívemhez
nőttek s ha egy-egy vontatott, elhuzott melódia
üti meg a fülemet, még ma is hallom a vági
tutajosok lassú evezőcsapásai között fölcsen-
dülni a dalt: Tycese voda, tycese... Csörge-
dez a patak, csörgedez...

A piros napernyő

(Elbeszélés)

Irtá: Csűrös Emilia

Cserezsnyeerés idején Kati mindig jókedvű szokott lenni. Ugy emlékezem reá, amint öcsém a karjára ültette, engem kézen fogott és a nagy füles kosárral elmentünk cserezsnyét szedni a vastag derekú öreg fák alá.

A mi gyümölcsösünk szomszédos volt a Barnabás asztaloséval és sok vidám tréfa esett a szürke deszkakerítés fölött. Mert gyakran megtörtént, hogy Barnabás Jóska, az asztalos legényfia is olyankor szedte cserezsnyét a saját fájáról.

Kati néha odavitt minket is a kerítéshez és asztalos Jóska függőt akasztott a fülünkre piros cserezsnyéből.

Egy vasárnap délután Kati nem volt otthon, édes anyákkal ültünk az ablak előtt és néztük az utcát. Hirtelen azt kérdeztem:

— Edesanya, mi az, hogy: „patkonca“?

Anyánk akkoriban mindig szomorú volt, de jól emlékszem kedves mosolyára, amely kérdésemre előtörtte az arcát:

— Patkonca? Kitalálhattad ezt a szót? Szimplát, egyszerűt jelent. Van patkonca szegfű, meg viola is.

Megráztam a fejemet.

— Nem az! Kati szokta mondani Mezeiékre, hogy „patkonca uraságok“. Az mit jelent?

Anyánk megcsóválta a fejét:

— Jaj, az a Kati! Ilyesmít nem szabad mondani. Mezeiék jóra való, derék emberek!

Hirtelen elrohogott egy kocsi az ablakunk előtt. A földbírtokosok ültek benne. Szemben az öregekkel a kis ülésen Klárka ült, kezében csinos piros napernyő. Ettől a képtől még a szívverésem is elállt.

Piros napernyő! Eppen olyan, mint édesanya fekete selyem ernyője! Ki lehet nyitni és be lehet csukni — csak piros és kicsi. — Ó milyen jól illene az én kezembe is!

Akkor még nem jártam iskolába, így a tizparancsot sem ismertem, a mások tulajdonának elkívánására vonatkozó tilalmával. — azért hát nagyon-nagyon megkívántam Klárka piros napernyőjét. Csak egyszer. — egyetlen egyszer sétálhatnék végig az utcán, kezemben azzal a gyönyörű piros napernyővel...

Azon a héten nem mentünk Katival cserezsnyét szedni, pedig édesanya eleget zsörtölődött, hogy mind megessék a madarak azt a drága, finom gyümölcsöt ott a fán. Kati úgy tett, mintha nem hallaná. Szomorú volt nagyon és sokszor mérgesen ránk kiáltott.

Egy délután eljött hozzánk Mezei Róza. Gyönyörű rózsaszínű ruha volt rajta, a derekán almazöld selyem, a fején búzakék kalap pipacsokkal és sárgaközepű margarétákkal. Ilyen gyönyörű színes ruhákat mi nagyon ritkán látunk, mert anya többnyire fehér vagy fekete ruhában járt, nekünk is minden ruhánk fehér volt. Kati hétköznap kék mosóruhát viselt, csak vasárnap vette fel a feketebánsnyos piros székely ruháját.

Mezei Róza öltözete olyan szép volt, hogy még az öcsém is a szájába kapta az ujját a nagy gyönyörűségtől. Mikor lehajolt hozzánk és megcsókolt minket, azt éreztük, hogy nagyon jószagú.

De Katinak nem tetszett a dolog. Amint be ment a vendég a szobába, elővette a jól beszappanozott szivacsot és végigsúrolta mind a kétlónk arcát, aztán kiadta a jelszót:

— Megyünk a gyümölcsösbe! Cserezsnyét szedünk!

Ennek a jó hírenek örültünk. A gyümölcsösben nemcsak cserezsnyé volt, hanem sok virág, pillangó, méhecske, néha béka, gyík meg csiga is. Szörnyű nagy események az én és az öcsém három éves életében.

Este anya nagyon haragudott Katiira. Ilyeneket mondott neki:

— Mégiscsak csúnya dolog, hogy bejelentés nélkül elviszi a gyerekeket a gyümölcsösbe és magával viszi az összes kulcsokat. Még az édesanyos székely és a pohárszék kulcsait is elvitte. Majd kislát a szemem! Egy darab tézfát vagy egy pohárka hűsítőt sem adhattam a Mezei kisasszonynak.

Kati felrántotta a vállát:

— Kisasszony? Az? Aztán hirtelen más hangon folytatta:

— Tán a nacságos asszony mondja mindennap, hogy megessék a madarak a cserezsnyét! Hát most hoztunk jó nagy kosárral.

Anyánk szeme hirtelen könnyes lett és megsímogatta Kati arcát. Ilyesmít mondhatott neki:

— Kati fiam! Verje ki a fejéből az asztalos Jóska! Mezei Róza azért jött, hogy meghívjon az esküvőjükhöz. Eljegyzési sem tartanak, dispensációval esküsznek a jövő vasárnap!

Kati kezéből kiesett a cserezsnyés kosár. Egy pillanatra mereven nézett édesanyjára, aztán még jobban kiegyenesedett a dereka és magasra emelt fejjel mondta:

— Hát úgyis jól! Lelke rajta, ha ezt megteszi! Anyánk folytatta:

— Mi nem megyünk el az esküvőre, de Babit elengedtem, hogy virágcsokrot vigyen a menyasszony elé. Raadjuk majd a fodros ruhácskáját.

Kati szó nélkül, csendesen kifordult a konyhából. Jó sokáig nem láttuk. A szobájában rendezgetett. Mikor újra előkerült, vidám volt és kedves, mintha semmi sem történt volna.

Vasárnapig még négy nap volt hátra. Mezei Róza gyakran átszaladt hozzánk tanácsért, útbaigazításért. Olyankor sokat beszélt magáról. Így én is megtudtam, hogy nem falusi leány, messze nagyvárosból jött a nagybátyjához, aki örökbe fogadta. Nagynénje, Mezeinéni, sokat betegeskedik és ő apolja, ő vezeti a háztartást. Nem is tudja mi lesz szegényekkel, ha ő ferjhez megy! De hát a leánynak az a sorsa! — és nagyot sóhajtott.

Hát a maga szülei hol vannak? — kérdezte édesanyánk.

Mezei kisasszony erre kitérte a két karját és kedves mosollyal mondta, miközben ide-ode lenggett:

„Se apám, se anyám, se testvérem, se házám!“

Igazán nagyon kedves volt, nem tudom miért felhősdőit úgy el édesanyánk homlokára.

Mezei Róza aztán azt is elmondta, hogy halott, milyen szép hattyúprémes bál belépője van édesanyának. Szépen kéri, adja kölcsön neki az esküvőre.

Anyá odaigérté és mikor Mezei kisasszony elment, nagyon szomorúan mondta:

— Szegény asztalos Jóska! Ezerszer jobban járt volna Katiival!

De azért elővette a hattyúprémes bál belépőt és sokáig nézegette.

En mindennek szemtanuja voltam és egy furcsa gondolat vert fészket a fejemben:

— Ha Mezei kisasszony kölcsönkéri a belépőt az esküvőre anyától, én is kölcsönkérem a piros ernyőt Klárkától. Hogy fog anyuka is örülni, ha meglátja, hogy milyen szép piros ernyőm van!

Ezzel egy óvatlan pillanatban átlopakodtam a földbírtokosékhöz. Ott nagy készülődésben voltak, engem senki sem vett észre. Pesti vendégeket vártak és én sehol sem láttam Klárkát. Véltem is egy egyforma szekrényekkel tele folvosón voltam, ahonnan nem tudtam kijutni. Sok ajtó nyílt erre a folyosóra és bár elértem a kilincsreket, olyan keményen zártak, hogy egyik ajtót sem tudtam kinyitni. Már sírtam is egy kicsit, mikor az egyik sarokban jó nagy könyvet láttam: Leültem melléje és arra gondoltam, hogy a képeket nézegetem, amíg bejön valaki.

Nemsokára nyílt egyik ajtó. — kiláttam rajta a kertbe, — és nagy csodálkozásomra Mezei kisasszony jött be. Engem nem vett észre. Lassan, óvatosan jött és megkopogtatta háromszor az egyik ajtót. Az kinyílt és egy idegen ember feje búj ki rajta. Mezei kisasszony hamarosan eltűnt az ajtó mögött, amelyet nyitva hagytak. Hogy mit beszéltek nem értem, mert igyekeztem kijutni a kertbe, de asztalos Jóska neve meg-

ütötte a fülemet.

Klárka kint hintázott a kertben, mikor meglátott, leugrott a hintáról, megélt és megcsókolt. Egyidősek voltunk és nagyon szerettük egymást. Egy kicsit szégyenkezve mondtam el a kéresemet, de Klárka kézenfogva húzott be a házba. Messziről kiáltotta:

— Anyu, úgy-e kölcsön adhatom a piros ernyőmet Babinak?

Néhány perc múlva boldogan iramodtam hazafelé és a szívemre szorítottam Klárka piros ernyőjét.

Az utcán asztalos Jóska toppant elém.

— Hol volt Babika egyedül? — kérdezte.

Nem feleltem. Magam sem tudtam, hogy miért, de haragudtam reá. Ó tovább kérdezett:

— Hol maradt Kati? Miért nem kísérte el?

— Mert... mert — dadogtam, — megszöktem! Csak Klárkától akartam elkérni a piros napernyőt a Mezei kisasszony esküvőjére. En fogok virágokat vinni előtte!

Asztalos Jóska elmosolyodott:

— A Mezei kisasszony esküvőjére? — kérdezte.

— Igen! — feleltem, aki most itt van Kláriék-nál.

Asztalos Jóska megdöbönt:

— Mit mond Babika? A Mezei kisasszony itt van a földbírtokoséknál? Nem igaz!

Ez az utolsó két szó végig sértelt:

— Nem igaz? Hát ha nem hiszi, jöjjön, megmutatom!

Néhány perc múlva asztalos Jóska már tudta, hogy igazam volt. Mezei kisasszony bíborpiros arccal állt előttünk a földbírtokoséknak inasának szobájában. Idegen ember volt az inas, a fővárosból hozták, a faluban senki sem látta azelőtt. Néhány nap múlva vasra verve vitték el a csendőrök, mert rablás, betörés és talán gyilkosság is nyomta már a lelkét. Miután asztalos Jóska visszaadta jegygyűrűt, Mezei kisasszony is hamarosan eltűnt a faluból.

A Klárka piros ernyője pedig még mindig nálam volt. Sokszor megsímogattam, felnyitottam, végig sétáltam vele a szobám, aztán visszahelyeztem a szekrénybe. Talán sóhajtottam is:

— Mégis csak szép lett volna virággal és piros napernyővel végigsétálni a falun a Mezei kisasszony előtt! Kár, hogy elmaradt az esküvő!

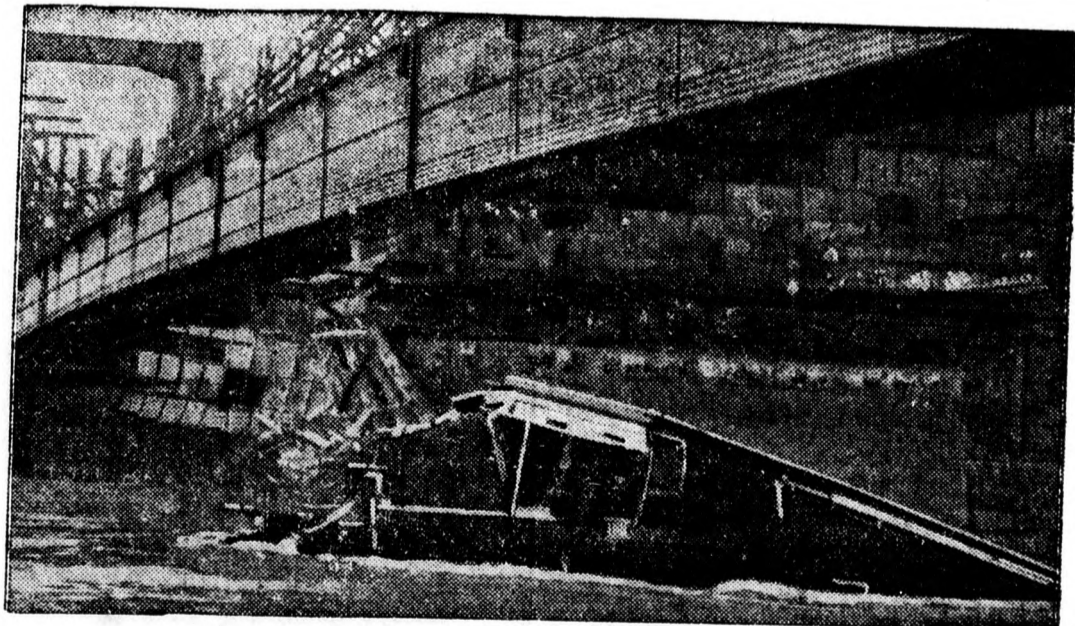
Egy vasárnap délután eljött hozzánk asztalos Jóska. Édesanyákkal akart beszélni. Halkan és sokáig beszélgettek, én is ott varrtam az alvó babám menyasszonyi ruháját, de nem sokat érttettem a beszélgetésközben. Annyit tudtam, hogy Kati-ról van szó és anya ilyeneket mondott:

— Az, hogy a mi szolgálatunkban áll Kati, — édes fiam, az nem szégyen. Nemes székely családból való, a viselkedése, szorgalma, ügyessége, mind méltóvá teszik őt arra, hogy egy derék, jóra való iparos ember felesége legyen. Iskolái is vannak ám és mi úgy szeretjük, mintha a családjához tartozna. Mert megérdemli...

Arra emlékezem még, hogy később Kati is behívták, sokat beszéltek és végül Kati azzal nyújtotta kezét asztalos Jóska felé:

— Hiszen az Isten is megbocsát, ha vétünk ellene. — én hogynem bocsátanék meg?

A Klárka piros napernyőjével néhány hét múlva Kati előtt lépegettem a templomig. Fehér róza csokor volt a karomon és Kati fején mirtus koszorú. Édesanyánk meg arra emlékszik vissza amíg él, hogy abban az évben a gyönyörű cserezsnyetermésünket senki sem ért rá leszedni és a madarak ették meg az utolsó szemig.

A bécsi hajószerecsétlenség.

A „Wien“ nevű dunai gőzhajó, amely 1200 ember befogadására képes, a napokban nekiment egy hidoszlopnak, amely teljesen kettészelt a hajót. Utasok szerencsére nem voltak a fedélzetén. A hajó 3 perc alatt teljesen elsüllyedt és a belsejében tartózkodó hét ember menthetetlenül elpusztult. Képünk a szörnyű szerencsétlenség pillanatában készült.

Érdekes apróságok

Harminc nap alatt kényelmesen a világ körül. Ki ne ismerné Jules Verne világhírű regényét: Nyolcvan nap alatt a világ körül. A nagy elbeszélő művét, aki találmányában, rendkívüli természettudományos ismereteiben és a jövőbe tekintő merész profétizmusában annyira utólrétegetlen volt, most át kellene dolgozni a mai idők számára. Mert ma már nem a rendkívüli nyolcvan nap alatt körül járni a világot, sőt egy turista, aki most harmincnapos világkörüli utra indul, egyáltalán nem akar ezzel az utjával gyorsasági rekordot felállítani, hanem harminc nap alatt kényelmesen az általában használatban levő utazási eszközökkel akarja megkerülni világot.

Ki találta fel legelőször a puskaport? Ujabb történelmi adatok szerint a kínaiak igazi lőport nem ismertek. Salétromtartalmu keverékeket csak gyujtogatásra használták e nem lehetett velé robbantani. Lőporra emlékeztető anyagról első megközelítő leírást Marcus Graecusnak a XIII. század közepéből származó művében találunk. A lőporkészítésre vonatkozó legrégebbi komoly leírást egy 1330-ból származó kézirat tartalmaz. Ez most a müncheni állami könyvtár tulajdona. Megjelenésének időpontja után egyre gyakrabban találunk nyomokat az európai államokban a lőpor készítéséről és használatáról. Franciaország 1338-ban ismerte meg a lőport. Németország, Olaszország, Spanyolország és Anglia után. Svédországba csak 1400-ban, Oroszországba pedig csak 1475-ben jutott el. A lőpor elterjedése elé Petrarca, Ariosto, Shakespeare, Luther, Rotterdami Erasmus és mások okodályokat igyekeztek gördíteni. Hogy ez milyen eredménnyel sikerült, nekik azt az utókor tudja a legjobban.

Nyáron jobb a tej. Tudjuk, hogy a tejben rendkívül fontos a vitamintartalom. Ezek közül egyik legjelentősebb a C-vitamin, amely előmozdítja a csontrendszer fejlődését, felvértezi a testet skrobuk ellen. Hogy mennyire nem közömbös, mivel táplálkozik a mindennapi tejünket adó tehén, az abból is megállapítható, hogy a legelőn élő szarvasmarha tejében mintegy ötször akkora mennyiségben van jelen a C-vitamin, mint abban a jászágóban, amely istállóban él, tehát száraz takarmánnyal táplálkozik.

Egy tudós az előhal ellen. Neresheimer dr. osztrák halbiológus szerint drága babonája az a háziasszonyoknak, hogy a ponty, compó és pisztráng csak akkor élvezhető, ha a vevő szeme előtt ölik meg őket. Miért lehet a harcsát, fogast, csukát egész jól élvezni, miután a halcsarnok kirakatában élettelenül látjuk s miért ne lehetne élvezni épúgy a pontyot, vagy pisztrángot is? Meg vagyok győződve — ugymond — hogy a messzire való szállítás halashordókban, a folytonos rázóddással, oxigénhiánnyal és szénhidrogén-telengéssel, azután a haltartályokban való kintlódás elég rosszul esik a halaknak és izességüknek sem válik előnyére...

A borotválkozás dicsőrete. A borotválkozást a legtöbb ember az élet amaz apró kellemetlenségei közé sorolja, amelyekből szabadulni sohasem lehet. Talán vizsgálással írja egy amerikai orvos, hogy a dolgot nem kell tragikusan venni, sőt; a borotválkozást megelőző szappanozás, az ecsettel való dörzsölgetés és a szőrzet leborotválása, közben végzett arcintorok a legintenzívebb arcmasszázs és arctornát jelentik. Kétféle átdolgozódik az arc: A bőr felületén, ereiben, valamint a mélyebb fekvésű szövetekben és izmokban igen élénk vérkeringés indul meg. Ezek szerint határozottan jó, hogy a természet kényszeríti erre az arctornára az embert.

Százötven kilométeres sebességű szélvihar. Newyorkból táviratozzák: Mint a Georgia állambeli Cordeléből jelentik, a várost 150 kilométeres sebességgel száguldó szélvihar söpörte végig. A szélvihar 20 percig tartott és közben többszáz házat döntött romba. Húsz ember életét vesztette és ötvennél többen megsebesültek. Az anyagi kár igen nagy. Georgia-állam más vidékeiről és Alamba-államból is nagy viharokat jelentenek, amelyeknek ott is sok halálos áldozatuk volt.

A filmszereplés elrontja a kutyát. Egyik hollywoodi filmársaság 500 dollár „fizetést” ajánlott fel egy Cap nevű rendkívül okos bernáthegyi kutyának egy film négytáblás főszerepének eljátszásáért. Howard Hawks filmrendező, Cap gazdája, visszautasította az ajánlatot azzal az indoklással, hogy a filmszereplés csak elrontaná kutyáját, amelynek barátságát többre becsüli betű 500 dollárnál.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

24. (217.) szám. Beküldte: Fecser Mihály

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17				18			19		
		20			21			22	23		24		25	
26	27						28		29		30			31
32						33			34		35			
36			37			38			39	40		41		42
43		44			45				46		47		48	49
50				51				52				53		54
55			56				57			58			59	60
		61						62		63			64	65
66	67				68			69		70		71		72
73				74			75						76	
		77				78			79			80	81	
82	83		84		85			86		87		88		89
90		91		92				93			94			95
96			97		98			99		100			101	
102			103	104		105	106			107		108		109
110		111			112		113			114		115		116
117						118		119			120			
		121				122	123	124		125		126		
127	128				129			130			131		132	133
									134					

Beküldendők: Vizsz. 1. + függ. 22. + 23. Vizsz. 16., 24., 69., Füg. 1., 27. és 83. Határidő: július 3.

Vízszintes sorok:

1 Nyilirányban és a függőleges 22. és 23-on folytatva: Vallásos közmondás. 16 Régi magyar énekmondó. 17 Óra hangja. 18 Zsigmond király pokolban járt hű vitéze. 19 Épület alkotórész. 20 Elhint. 22 Hársfában van. 24 Híres szobrász keresztnevének kezdőbetűjével. 26 Mutató névmás + Fordítva: II. Rákóczi Ferenc kamarása. 28 Mértani fogalom. 30 Hajófar + Jeruzsálemi várhegy egyik csúcsa (k = n). 32 Engedély nélkül dolgozó mesterember. 33 A Földközi tenger vidékén élő bogycsapat. 35 A mise változatlan főszereplője (névelővel). 36 Híres pap-költőnek nevének kezdőbetűi. 37 Mértani test. 38 A-val, német-római császár. 39 A. A. 41 Vizsz. helyrag. 42 Vizsz.: idegen személynév. 43 Részeg (mássalhangzó-kettőzéssel). 45 ...er, angol kotrógép + csillagkép. 48 Német város. 50 Régi mérték. 51 Fej része. 52 Porosz város. 54 A-val pad. 55 Vizsz.: kettős mássalhangzó. 56 Háber hagyomány (névelővel). 58 Angol költő. 60 A-val méhek lakása. 61 Magyar író + n-el, mitológiai görög költő és zenész + vizsz.: névelő. 63 U-val tanult, tehát... 64 Vizsz.: csapatok. 66 Hegy a moabiták földjén. 68 Becézett leánynev. 69 Elő költőnek + E. 73 „A legragyogóbb csillag”. 76 Vizsz.: német író. 77 Rómán személynév. 78 Német nap + suba mássalhangzó. 79 Ir vagy vés (ékezet nélkül). 80 Nyelvtani fogalom. 82 Kis folyó. 84 Iródott + n. 86 Görög meteor. 89 Személynév. 90 Könyv része. 92 Szentelen + a Nap is azokott. 94 R-rel őrlési termék. 95 ...i Antal, festő és grafikus. 96 Vizsz.: 1907-ben alakult képzőművészeti társaság. 98 Fonetikus betű. 99 H-val angol regény és drámaíró. 101 Burkolatsúly. 102 Kettőzve: szülő népiesen. 103 Igevégeződs. 105 Z + idegen sziv. 107 Kozákban van. 108 F-el gyermek. 109 Otaruban van. 110 Fonetikus betű + magyar festő és grafikus. 113 Oréást. 115 Olasz kikötő. 117 Sűrített oxigén + tagadószó. 119 Vizsz.: T-vel taszítana. 120 Fejreszem + idegen személynév. 121 I-vel exkirályné. 122 Rómán kettős mássalhangzó. 124 Y. D 125 I-vel, nem búsi. 126 Kráterben van. 127 Görög szabadsághős. 131 Vizsz.: „Öreges lakása”. 134 Bibliai szórnyeteg.

Függőleges sorok:

1 Régi közmondás (nyil irányban). 2 Lángoló. 3 Idegen számnév + n. 4 Vizsz.: járkál (e = á) + utolsó két betű régi fegyver. 5 Régi. 6 Az anyag része. 7 Vizsz.: g-vel sportoláshoz elkerített hely. 8 A vizsz. 26. monogramja. 9 Számnév. 10 Régi mérték. 11 L-lel malom készíti. 12 Timisoarai football-club + vizsz.: művészi tanulmány. 13 Madár + o-val szeglet. 14 Olajsav. 15 U. a. mint 79. vizsz. 21 Vizsz.: s-el déli növény. 22 és 23 az 1. vizsz. folytatása. 25 L-el becézett név. 27 Férfinev. 28 Ázsiai kikötőváros. 29 Gaz része. 31 O + vágó számszámok. 33 Tart. 34 Szórakozom (hibás helyesírással). 38 Egymásba font végtagok. 40 Odakötött szikla darabot kibont. 44 Kereskedelmi szócska. 45 Kiváló csillagász (1546–1601) + Z. 46 Azonos betűk. 47 Studióban van. 49 Gyilkol. 51 Vizsz.: Lapunkban közölt regény címének része. 53 Részvénytársaság. 56 „A naplopók” (ékezet nélkül). 57 A belga-holland alföld része. 59 Fűszerez. 61 „Főnt” más nyelven. 62 Vizsz.: Leány becézés. 65 Hólyag mássalhangzó. 67 Kés része. 70 Sváb szalma, kiejtés szerint. 71 „Start” betű vegyesen. 72 R-rel időmérő. 74 Vizsz.: idegen szín (v = w). 75 E-vel török rang. 81 Felkiáltás. 83 Alattomos. 85 U. a., mint 90. vizsz. 87. Rir. 88 Vizsz.: nem régi. 89 Olasz gesztenye. 91 Betű kiejtés szerint. 93 Német viszonyzó + a. 95 Ismételve: szülő. 97 Kérdőnévmás + hinta betűi keverve. 100 Öregember támasza. 101 12 darab + óhajtó szó. 104 Evőeszköz (ékezet nélkül). 106 Hordó része. 108 Bolíviai régi uralkodók + T. 111 Virág (ékezet nélkül). 112 Igekötő. 114 Ékezet nélkül ásvány. 115 Hajnalban van. 116 Óramárka. 118 Vizsz. b-vel: számon. 120 Török méltóságai. 123 „Alt” betűi keverve. 125 Vulkan mássalhangzó. 128 U-val ókori nép. 129 Rangjelző. 130 L-lel női név. 131 Idegen kettős mássalhangzó. 132 Feltételes kötőszó. 133 U-val a tehén afrikai vad rokona.

A 22. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vizsz. 1. Sárga veszedelem, 22. Töhötöm, 27. Iván, 35. Hekuba, 61. Csokonai V. Mihály. Füg.

I. Széchenyi Ferenc, 4. Arató, 28. Makadam, 47. Kazán. **Megjelentek:** Szabó Illés, Koncsag Gizzi, Koncsag Margit, Bod Nóra, Frényák Margit, Róza Blanka, Jeviczky Hajnalka, Huschek Julia, Kornhoffer Lajosné, özv. Zákonyfi Antalné, Benedek Judit, Baróthy Jolán, Misztrik Kató, Dombrády Ferenc, Misztrik Béla, Péterffy Erzsike, Sztarek Erzsébet és Márta, Márton Emilia, Szabó József-né, Alexy K.-né, dr. Szentmiklóssy Imréné, Wozniakowsky János, Patyánszky Erzsébet, Szabó Zoltánné, Hodács Agoston, Vály Elemér, Fecser Mihály, Kürthy Erzsébet, Brendl Pálné, Mártonffy Zoltánné, Lobenschussz József, Heintschel Ernő, Oberst Béla, Ráduly Gyula, Aczél László, Papp Mózes, Meisel János, Malárik Pál, Marosi Zoltán, Kerekes Géza, Kis Pál, Jámbor Kálmán, Páll V. Géza, Páll Béla, Tamás Irénke, Wagner Ferencné.

A sorsoláson Kürthy Erzsébet (Arad) nyerte meg a könyvet. Postára tettük.

Főtisztelendő Plébániai Hivatal!

Ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni, szilvesen felajánlom szolgálataimat. Megkeresésre saját költségemen a helyszínre utazom és ott helyben elkészítem költségvetésemet, amely minden más ajánlatnál méltányosabb lesz. Régi gyakorlatom, kiváló szakembereim, nagy üzleti öszekötötésem lehetővé tették, hogy mindenütt a legnagyobb megalapozással dolgozzam. Legyen szabad például megemlíteni, hogy a bala-spriei gyönyörű templom renoválásánál dr. Czumbel Lajos plébános úr legmesszebbmenő elismerését nyertem meg.

Kiváló tisztelettel:
BALINT DANIEL
építő vállalkozó, Oradea, Str. Academiei No. 2.
Telefon: 43.

Apcóhirdetések

Apróhirdetések díja azavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény).
Cím a kiadóban 10 lel.

Adás-vétel

Gyermekkosci
modern fehér, jókarban
eladó. Str. Ingustă 14.

Egy jókarban lévő,
mely gyermekkosci el-
adó, Oradea, Str. Lea-
gănuului No. 8.

Egy
kis Singer varrógép el-
adó. Str. Vasile Conta
4. sz. Tóthnál.

Eladó
velencei tükör, szalon
garnitúra uj. Oradea,
Str. Lazar Gheorghe 20

Egy szép két szobás
lakás augusztus 1-re
kiadó. Oradea Strada
Take Jonescu No. 24.

Jókarban
levő ruhaszekrényt
mezzételekre keresek.
Oradea, Str. Scoalei 10.

Oltárképeket,
kétoldalas lobogóképe-
ket, stációképeket, vá-
szonra festve, művészi
kivitelben szállít,
templomokat ujjafest
és aranyoz. Herling
István ak. festő, Sírja,
Jud. Arad.

Veszek
mindenféle könyveket
és papírt, bármilyen
tárgyakat, gummi bel-
ső hulladékot, jó álla-
potba levő petroleumos,
fa és bádög hordókat.
Hívásra házhoz me-
gyek. Cím: Klein Dező
Oradea, Strada B. De-
leanu No. 2.

Alkalmazás

Julius 1-re
házmester felvétetik.
Oradea, Str. Dimitrie
Cantemir 25.

Ügyes,
fiatal jó munkás bor-
bélyvezéd. Állást keres.
Hermann Zoltán, Ora-
dea, Str. Eroului Necu-
noscut 23.

Falkola kertészt,
biztos szemzöt keresek.
Dr. Scharff, Ujszilási
puszta. Răut, lănga Ti-
misoara.

LAPÁRUSÍTÁSRA
emberek magas szá-
lékkal felvétetnek. Je-
lentkezés a kiadóhiva-
talban.

Az év legszebb és legpompásabb könyve

MIRKO JELUSICH

CAESAR

(Regényes életrajz.)

Ára 175 lei és 15 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASÁRNAP, JUNIUS 21.

București. 7.30 Reggeli adás. 11.30 Istentisztelet közvetítése. 11.50 Egyházi énekek. 11.55 Vallásos elmélkedés. 13.10 Enekkari hangverseny. 13.40 A Dinicu-zenekar hangversenye. 15 Hírek. 17 Gazdasági szakelőadás. 18 Baditza-zenekar hangversenye. 19 Hírek. 19.20 Táncczene. 21 Hangjáték. 22 Rádiózenekar.

Budapest I. 10.30 H. 11—11.55 Református istentisztelet Ravasz püspök prédikál. 12—13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szive templomból. A szentbeszédet P. Bangha Béla dr. S. J. mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Az első magyar nyugdíjas autóverseny. 14.45 Rádiókrónika. 15 Hangverseny Zenekar. 15 Gazdasági e. 16.50 Hegedű. 17.30 E. 18 Táncczene. 18 E. 19.30 C. 20.20 E. 21 Szabadidő előadás. 23.15 H. 23.45 Szalonzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, JUNIUS 22.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Felolvasás. 18.15 Gramofonlemez. 19 Alkalmi előadás. 19.15 Rádiózenekar. Thomas: Mignon, nyitány. Gounod: Keringő. Herold: Zamps nyitány. Csajkoszky: Oegin, keringő. Meyerbeer: Proféta, induló. Mozart: Titus, nyitány. 20 Előadás. 20.20 A rádiózenekar hangversenyének folytatása. Gluck: Alceste, nyitány és induló. Strauss R.: Rózsalovag keringő. Spontini: A vesztaszűz nyitány. Verdi: Aida, induló. 21.05 Kamarazene: Verracini: Szonáta. Monteverdi: Aria. Krebs: Dal. Lully: Gavott. Pergolese: Allegro. Bassani: Dormite posate. Passolo: Ganga. Loellet: C-moll hármás. 22.30 Hírek. 22.45 Mandolinzenekar. 23.20 Közvetítés egy étteremből. 23.45 Hírek.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Ének. 13.40 H. 14 Katonazene. 14.20 Pontos időjelzés. 15.40 H. 17.15 E. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Ének. 18.30 E. 19 Gr. 20.15 E. 20.45 Operaházi zenekar. 22.15 H. 22.40 C. 23.10 Időjárásjelentés. 23.40 Zongora-hegedű szonáták. 24.30 J. 1.05 H.

KEDD, JUNIUS 23.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Felolvasás. 18.15 Gramofonlemez. 19.55 Előadás. 20.15 Kézzongorás hangverseny. 20.40 Könyv- és folyóiratszema. 20.50 Lecca-nővérek énekelnek. 21.15 Előadás. 21.30 A Rádiózenekar hangversenye. Frank: D-moll szimfónia. Paganini: D-dur hegedű- és zenekari hangverseny. Bobescu-Nocturno. Rimski-Korszakov: Antar, szimfonikus költemény. 23.30 Közvetítés egy étteremből. 24.45 Hírek.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Szalonzene. 14.30 Gr. 15.40 H. 17.10 Asszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Ének. 18.30 E. 19 C. 20 F. 20.30 Zongora. 21.10 A Budai Szinkórból közvetítés. 22.10 H. 23.25 Időjárásjelentés. 24 Szalonzene. 1.05 H.

SZERDA, JUNIUS 24.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Felolvasás. 18.15 A Lonescu-Gaina-zenekar hangversenye. 20 Előadás. 20.20 Lemezek. 20.45 Rádiókrónika előadás. 21.05 Rádió Romania: Gramofonlemez. 21.35 Kamarazene. Brahms: A-dur szonáta. 22 Stefanovici György énekel. 21.05 Radio București: Katonazene. 22.30 Hírek. 22.45 A Rádiózenekar hangversenye. 23.45 Hírek. 24 Motzoi-zenekar.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 C. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Ének. 15.40 H. 17.15 E. 17.45 Pontos időjelzés. 18 A bélyegmuzumból. 18.30 Tárogató. 19 E. 19.30 Szalonzene. 20.30 F. 21 Gr. 22 Külügyi negyedóra. 22.20 Gordonka. 23 H. 23.20 Magyar-Öztrák kerti ünnepély. 24.15 C. 1.05 H.

CSÜTÖRTÖK, JUNIUS 25.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Előadás. 18.15 A Motzoi-zenekar hangversenyének közvetítése. 20 Előadás. 20.20 Filomena Hegedűhangversenyének közvetítése. 20.55 Előadás. 21.10 A Rádiózenekar román zene előadása. 22.30 Hírek. 22.45 Delavrancea Cella zongorázik. 23.20 Lemezek.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Gr. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Rendőrzene. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Munkásfélóra. 18.30 Szalonzene. 19.45 F. 20.15 Ének. 20.45 Szimfónia. 22.25 H. 22.45 Operaházi zenekar. 23.15 Időjárásjelentés. 24 Németnyelvű előadás. 24.20 24 tagú cigánygyerek zenekar. 1.05 H.

PÉNTEK, JUNIUS 26.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Felolvasás. 18.15 A Julea-zenekar hangversenyének közvetítése. 19 Előadás. 19.15 A Julie-zenekar hangversenyének folytatása. 20 71.05. 20.20 Előadás. 20.35 Massenet: Manon, ötfelvonásos opera közvetítése lemezekről. A szünetekben hírek adása. 23.45 Hírek. 23.25 Hírek. 24 Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, melynek műsora: a következők: Wagner: Faust, nyitány. Wladigeroff: Hegedű- és zenekari verseny. Frank: Dal. 24 Modern zene közvetítése gramofonlemezeken.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Gordonka. 13.40 H. 14 Szalonzene. 14.20 Pontos időjelzés. 15.40 H. 17.15 F. 17.45 Pontos időjelzés. 18 C. 18.25 Sport. 19 E. 19.30 Gr. 20.30 E. 21 Kamarazene. 22 H. 22.20 Szalonzene. 23.15 Időjárásjelentés. 23.20 Németnyelvű előadás. 23.40 Hangverseny Zenekar. 1.05 H.

SZOMBAT, JUNIUS 27.

București. 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Felolvasás. 19.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, melynek műsora a következők: Golwyn: Induló. Dostal: Keringő. Gowler: Rózsanyílás. Stolz: Dal. Sorbi: Intermezzo. Eysler: Jubileumi keringő. Gangelberger: Dal. Lehár Ferenc: A két mazur, operett. Benedix: Örsérváltás. Lucchesi: Keringő. Dostal: Utazás a föld körül, operett. 21.05 Előadás. 21.20 Táncczene. 22.30 Hírek. 22.45 Marcu-zenekar. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 T. Utána: Gr. 8.20 Étrend 11 H. 11.20 és 11.45 F. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harangszó. 13.05 Balalajkzene. 13.30 H. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Gr. 15.40 H. 17.15 Mese. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Szalonzene. 19 E. 19.30 Rejtényóra. 21 Hangverseny Zenekar. 22.35 H. 24 Időjárásjelentés. Majd: C. 1.05 H.

A RÖVIDÍTÉSEK MAGYARÁZATA:

T. = Torna. H. = Hírek. F. = Felolvasás.
E. = Előadás. Gr. = Gramofonzene. C. = Cigányzene. J. = Jazz.